

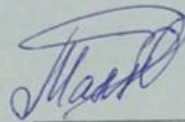
**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Центр післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання
Кафедра фіскального адміністрування**

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: «Облік та податкова політика підприємств»

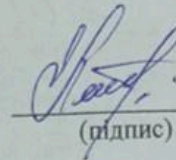
Здобувача вищої освіти II курсу,
групи ОМПЗ-21-1,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
ОПП «Податкове консультування»

(підпис)

Маленчук
Юлія Миколаївна

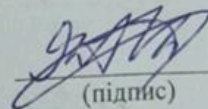
Науковий керівник

(підпис)

Лекарь
Сергій Іванович,
д.ю.н., професор

Керівник освітньо-професійної
програми

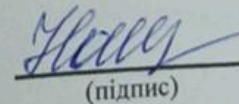

(підпис)

Ізмайлов
Ярослав
Олексійович,
д.е.н., професор

Допущено до захисту за рішенням кафедри фіскального адміністрування
протокол від «20» 01 2023 № 10

Завідувач кафедри
фіскального адміністрування

(підпис)

Іванишина О.С.,
к.е.н., доцент

Ірпінь – 2023

Реєстрація № 1 23.01.2023 [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 20.01.2023 [підпис]
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 90/4/5 10.02.2023 [підпис]
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис] Романов І.Л.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)

Іванишина О.С.
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

Ізмайлов Я.О.
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

Лекарь С.І.
(ініціали, прізвище)

Секретар комісії:

[підпис]
(підпис)

Яруш М.В.
(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
------------------	-------------------------	--------------------------	----------	---

ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ

1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	25		Лекарь С.І. <i>[Signature]</i>
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	45		

ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ

1. Доповідь	від 0 до 10	9		Романов І.М. <i>[Signature]</i> Варшавський О.С. <i>[Signature]</i> Видімов І.О. <i>[Signature]</i> Лекарь С.І. <i>[Signature]</i> Григор'єв М.В. <i>[Signature]</i>
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	4		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	23		
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	9		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	45		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	90		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
90	A	5 (відмінно)	10.02.2023	Романов І.М. Варшавський О.С. Видімов І.О. Лекарь С.І. Григор'єв М.В.

ПРАВИЛА ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНОК ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

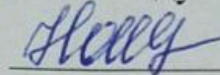
Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	3 (задовільно)
60-69	D	
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Центр післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання
Кафедра фіскального адміністрування
Спеціальність 071 «Податкове консультування»

Затверджую

/В.о. завідувача кафедри

 Іванишина О.С.

« 29 » 10. 2021

**Завдання на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувачу вищої освіти
Маленчук Юлії Миколаївни**

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

«Облік та податкова політика підприємств»

2. Затверджена наказами ректора від 26.01.2022 № 115, від 06.09.2022 № 815

3. Строк здачі закінченої роботи - 24.01.2023

4. Цільова установка надати рекомендації підприємству щодо ведення його облікової та податкової політик.

Метою дипломної роботи є вивчення теоретико-методичного інструментарію обліку та обґрунтуванні напрямків вдосконалення регуляторного складника з метою практичної реалізації облікової та податкової політик.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є облікова та податкова політика підприємств.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади обліку та реалізації податкової політик на підприємстві.

Вихідні дані до роботи фінансова та податкова звітність АТ «Житомирський маслозавод», сучасні наукові праці українських, зарубіжних науковців, статті в періодичних виданнях з проблематики.

5. Перелік графічного матеріалу – 13 таблиць, 13 рисунків.

6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік кожним розділом)

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні аспекти облікової та податкової політики підприємства

1.2. Теоретичні основи організації обліку на підприємстві

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Організаційно-економічна характеристика АТ «Житомирський маслозавод»

2.2. Оцінка фінансово-господарського та майнового стану АТ «Житомирський маслозавод»

2.3. Основні принципи облікової політики АТ «Житомирський маслозавод»

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1. Комп'ютеризація облікових та податкових процедур АТ «Житомирський маслозавод»

3.2. Удосконалення організаційних аспектів облікової політики АТ «Житомирський маслозавод»

3.3. Зарубіжний досвід і удосконалення облікової та податкової політики на підприємстві в Україні

7. Календарний план виконання роботи

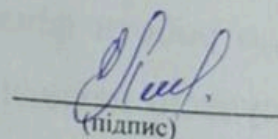
№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів	
		За планом	Фактично
1.	Вибір теми дипломної роботи та написання заяви на її затвердження	18.10.21	
2.	Отримання завдання наукового керівника для виконання дипломної роботи	31.10.21	
3.	Узгодження плану дипломної роботи з керівником	12.11.21	
4.	Підготовка I розділу дипломної роботи та подання її керівнику	11.02.22	
5.	Підготовка II розділу дипломної роботи та подання її керівнику	20.05.22	
6.	Підготовка III розділу дипломної роботи та подання її керівнику	21.11.22	
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	14.12.22	
8.	Отримання відгуку наукового керівника	24.01.23	
9.	Перевірка роботи в системі антиплагіат	19.12.22	
10.	Отримання зовнішньої рецензії	26.01.23	
11.	Отримання допуску зав.кафедри до захисту	30.01.23	
12.	Попередній захист роботи	22-23.01.23	
13.	Захист дипломної роботи	02-03.02.23	

Дата видачі завдання «31» жовтня 2021

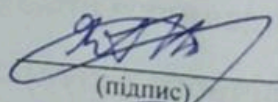
8. Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

9. Керівник освітньо-професійної програми

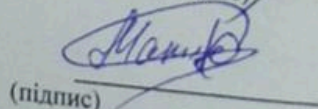
10. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

(підпис)

Лекарь С.І.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Ізмайлов Я.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Маленчук
(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИК ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Теоретичні аспекти облікової та податкової політики підприємства	10
1.2. Теоретичні основи організації обліку на підприємстві.....	18
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»	25
2.1. Організаційно-економічна характеристика АТ «Житомирський маслозавод».....	25
2.2. Оцінка фінансово-господарського та майнового стану АТ «Житомирський маслозавод».....	34
2.3. Основні принципи облікової політики АТ «Житомирський маслозавод»...	46
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	54
3.1 Комп'ютеризація облікових та податкових процедур АТ «Житомирський маслозавод».....	54
3.2. Удосконалення організаційних аспектів облікової політики АТ «Житомирський маслозавод»	60
3.3. Зарубіжний досвід і удосконалення облікової та податкової політики на підприємствах України.....	67
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	76

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасний стан розвитку світогосподарських відносин характеризується наявністю високих трансакційних витрат щодо правил та умов ведення бізнесу, вагома частина яких припадає на податкове адміністрування, що має складну структуру податкових та інших зборів і платежів, прирівняних до податків. Облік на підприємстві займає важливе місце в системі управління, оскільки здійснює збір, вимірювання, реєстрацію, обробку та передачу інформації щодо процесів виробництва, розподілу, обміну і споживання ресурсів підприємства. Ця інформація з однієї сторони є наслідком діяльності підприємства, а з другої сторони аналізується для прийняття оптимальних управлінських (оперативних, тактичних і стратегічних) рішень з метою здійснення господарської діяльності в ринкових умовах господарювання. При цьому бухгалтерський облік потребує належної організації, тому що ефективна організація бухгалтерського обліку передбачає створення гнучкої, оптимальної та багатофункціональної системи, орієнтованої на забезпечення вихідною обліковою інформацією користувачів.

Окремої уваги заслуговує дослідження методології та методики формування ключових засад податкової політики та облікової політики, які визначають вектор розвитку податкового менеджменту та дієвість облікових механізмів у системі управління суб'єктом господарювання.

Облікова політика сутнісно зумовлює ключові аспекти в організації та забезпеченні інформаційно-аналітичного каркасу діяльності підприємства, який містить прийняті та закріплені в ній способи відображення операцій у бухгалтерському обліку для врахування в процесі продукування й прийняття управлінських рішень. Оскільки податкова політика виступає підсистемою управління, облікова політика відіграє важливу роль і для цілей оподаткування.

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі.

Проблеми організації обліку були предметом дослідження багатьох учених, але найбільший внесок у їх вирішення зробили Безруких П.С., Бутинець Ф.Ф., Войналович О.П., Завгородній В.П., Івахненко С.В., Кузьмінський А.М., Лень В.С., Островерха Р.Е., Сльозко Т.М., Сопко В. В., Шмигель А.Д. та інші. Вивченню особливостей податкового планування присвячено роботи таких відомих науковців, як Я.І. Глущенко, Д.І. Деми, Г.П. Мартинюк, Л.О. Сухарева, П.М. Сухарев, І.В. Шевчук та ін. При цьому дослідження понять облікової та податкової політик не є комплексними й узагальнюючими, тому питання, пов'язані з теоретичними, методичними й практичними аспектами формування облікової та податкової політик суб'єкта господарювання, потребують подальшого вивчення й обґрунтування.

У численних наукових надбаннях за даною проблематикою наводяться різні дефініції облікової політики, її складники, моделі формування облікової політики для цілей фінансового та управлінського обліку тощо. При цьому майже відсутні дослідження, спрямовані на розкриття сутності облікової та податкової політик в їх теоретичному й практичному контексті, не досить глибоко визначено роль облікової політики в оптимізації оподаткування.

Діюча система нормативного регулювання бухгалтерського обліку містить визначені техніки й технології конструювання облікової політики для цілей фінансового та управлінського обліку. При цьому недостатньо розроблена теоретико-методична база, яка обґрунтовує конвергентну основу податкової політики й облікової політики.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у вивченні теоретико-методичного інструментарію обліку та обґрунтуванні напрямків вдосконалення регуляторного складника з метою практичної реалізації облікової та податкової політик.

Відповідно до мети дослідження у дипломній роботі поставлено й виконано такі завдання:

- розглянути наукові підходи до визначення терміну «організація обліку» проведено детальне дослідження етапів організації обліку на підприємстві та розкрито їх зміст;

- визначити об'єктивні та суб'єктивні фактори, які впливають на організацію обліку, а також передумови раціональної організації бухгалтерського обліку на підприємстві;

- надати організаційно-економічну характеристику АТ «Житомирський маслозавод»;

- провести оцінку фінансово-господарського та майнового стану АТ «Житомирський маслозавод»;

- проаналізувати основні принципи облікової політики АТ «Житомирський маслозавод»;

- визначити напрями удосконалення облікової та податкової політики АТ «Житомирський маслозавод».

База дослідження - АТ «Житомирський маслозавод».

Об'єкт дослідження – облікова та податкова політика підприємств.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні засади обліку та реалізації податкової політик на підприємстві.

Методи дослідження. Дослідження виконане з використанням як загальнонаукових, так й спеціальних методів, зокрема: історико-логічного методу (дослідження сутності бухгалтерського обліку та організації обліку на підприємстві); методу аналізу і синтезу (оцінка фінансово-господарського стану на підприємстві); методів системно-структурного аналізу (визначення напрямів удосконалення облікової та податкової політики на підприємстві); методу порівнянь (зарубіжний та український досвід ведення облікової та податкової політики на підприємствах).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що представлені напрями удосконалення облікової та податкової політики підприємства можуть бути використані у практичній діяльності підприємства та подальших науково-дослідних розробках із зазначеної тематики.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИК ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні аспекти облікової та податкової політики підприємства

Суб'єкти господарювання, що здійснюють свою діяльність на території України, мають право вибору щодо ведення бухгалтерського обліку одним із двох способів: за НП(С)БО або за МСФЗ за винятком суб'єктів у сфері суспільного інтересу, які ведуть облік виключно за МСФЗ.

Прийняття рішення щодо концептуальної основи здійснення бухгалтерського обліку – це перший етап у ланцюгу завдань із формування облікового процесу підприємства. Саме це виступає відправною точкою побудови облікової політики.

Відповідно до п. 3 р. I НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», облікова політика містить конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практики, що застосовуються суб'єктом господарювання під час складання та подання фінансової звітності [8].

Процес формування облікової політики відтворює здатність керівництва суб'єкта господарювання вибирати гнучкі підходи до ведення обліку виходячи зі специфіки й масштабів його господарської діяльності, стану техніко-технологічної бази економічних інтересів підприємства. Облікова політика стає інструментом розроблення моделі отримання та обробки інформації, яка за певних обставин може стати унікальною для кожного учасника ринку, забезпечуватиме даними про складні економічні процеси для оптимізації оподаткування та гарантування якісної роботи бухгалтерської служби [36].

Процедура формування облікової політики суб'єкта господарювання включає визначення мето- дів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, а також узгодження їх із нормами податкового законодавства для цілей скла- дання податкової звітності. Тобто облікова

політика виконує інтегральну функцію, поєднуючи державне регулювання з ініціативою підприємства щодо питань раціоналізації та вдосконалення обліку [38]. Власне, поняття «політика» від грец. *πολιτική* – діяльність самоуправління у полісі (місті-державі), а в подальшому – «мистецтво управління» державою і суспільством. У сучасній системі управління обліковий та податковий процеси виступають різними складниками господарської діяльності, тому інтерес до вивчення цих категорій підвищується, зокрема, у контексті вирішення завдання ефективності всіх взаємопов'язаних підсистем як елементів одного механізму.

У науковій літературі існують неоднозначні підходи до співставлення дефініцій податкової та облікової політик, узагальнення та систематизацію яких представлено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

**Аналіз підходів до трактування й співставлення
облікової та податкової політик**

Дефініція з відтворення інтегрованого сприйняття ПП та ОП, джерело	Визначення понять
Інтегроване поняття «облікова податкова політика»	
Облікова податкова політика [38]	Сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання податкової звітності, тобто це вибір самим підприємством конкретних методик, форм і техніки ведення податкового обліку виходячи з чинних нормативних актів і особливостей діяльності підприємства
Облікова політика корпорації для ведення бухгалтерського обліку [14]	Прийнята корпорацією сукупність способів ведення бухгалтерського обліку (угруповання та оцінки фактів господарської діяльності, погашення вартості активів, організації документообігу, інвентаризації, застосування рахунків бухгалтерського обліку, системи реєстрів бухгалтерського обліку, обробки інформації та інші способи і прийоми)
Облікова політика [15]	Повинна охоплювати всю облікову діяльність підприємства, враховуючи здійснення управлінського обліку, а також податкового обліку
Облікова політика та податкова політика – два поняття з єдиними принципами та об'єктом	
Бухгалтерська облікова політика і податкова політика [19]	У цілях оподаткування – це два боки єдиного облікового процесу підприємства, які ґрунтуються на єдиних принципах

Продовження таблиці 1.1

Облікова політика – інструмент податкової політики/оптимізації оподаткування	
Облікова політика [17]	Окремий основний інструмент податкової політики підприємства, зважаючи на значну роль, яку відіграє облікова політика у процесі управління податковими платежами
Облікова політика [1]	Складова частина системи оптимізації оподаткування та взагалі господарсько-фінансової діяльності підприємства
Облікова політика [19]	Один з основних інструментів оптимізації оподаткування, який дає змогу законними способами зменшити податкові зобов'язання по податках, зборах та обов'язкових платежах і, відповідно, знизити рівень податкового навантаження на підприємство
Облікова політика [26]	Інструмент створення моделі оптимізації податків, прийнятної для конкретної організації (введення поняття «обліково-податкова політика»)

Джерело: складено автором на основі [1, 14, 15, 17, 19, 26, 38]

Проведений аналіз дає змогу зробити висновок, що трактування облікової та податкової політик ґрунтується на трьох ключових аспектах: поєднання цих дефініцій в інтегроване поняття «облікова податкова політика»;

– розмежування податкової та облікової політик як двох окремих понять, що мають єдиний об'єкт та принципи застосування;

– визначення облікової політики як інструменту податкової політики та/або інструменту оптимізації оподаткування.

Прихильники першого підходу [15; 1; 38] виступають за інтерпретацію облікової податкової політики як цілісного монолітного поняття, яке відтворює конкретні принципи, методи і процедури, які застосовуються суб'єктом господарювання під час ведення бухгалтерського й податкового обліку та складання відповідної звітності.

Інший спосіб сприйняття цих дефініцій науковцями [19] свідчить про розмежування податкової та облікової політик у дві окремі категорії, які ґрунтуються на єдиних принципах та мають один об'єкт спрямування. Деякі автори [1; 17; 19; 26] трактують облікову політику як інструмент створення моделі оптимізації податків, прийнятної для конкретної організації, для виваженого підходу до розрахунку об'єкта оподаткування. При цьому вводиться інтегроване поняття «обліково-податкова політика» [26].

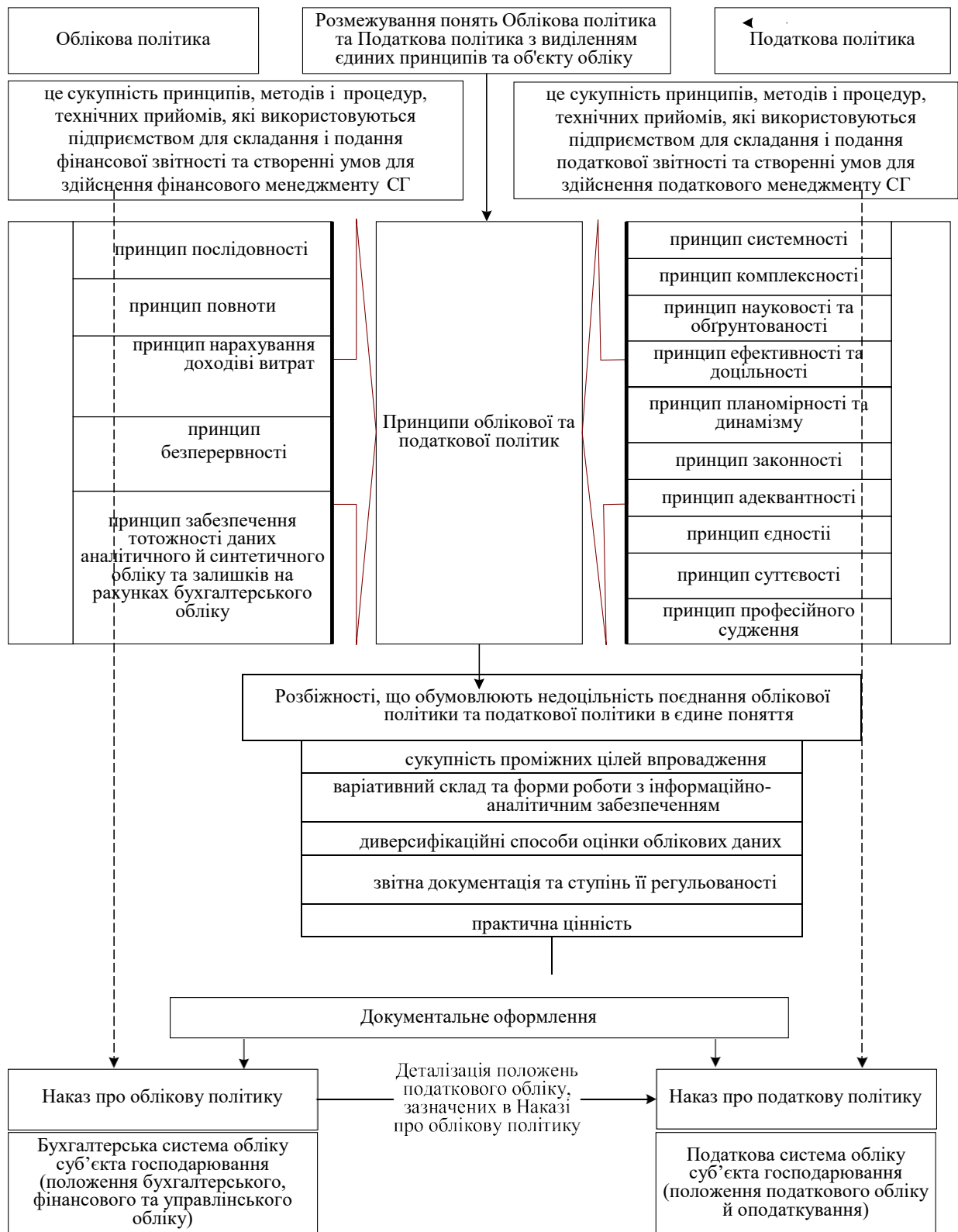

Рис. 1.1. Характеристика теоретичних, методичних і документальних аспектів податкової та облікової політик

У своїх дослідженнях автором проаналізовано сутність, складники й методичну основу поняття «облікова політика», що дає змогу сформулювати

власне трактування цієї економічної категорії. Отже, облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, технічних прийомів, які використовуються підприємством для складання й подання фінансової звітності та створення умов для здійснення фінансового менеджменту суб'єкта господарювання.

З огляду на специфіку й цільові орієнтири податкової політики, доцільно визначити її як сукупність принципів, методів і процедур, технічних прийомів, які використовуються підприємством для складання і подання податкової звітності та створення умов для здійснення податкового менеджменту суб'єкта господарювання.

Податковий аспект формування облікової політики суб'єкта господарювання полягає у тому, що з установлених законодавством варіантів ведення обліку один може мати перевагу над іншим під час нарахування податків, за збереження незмінного характеру реальних господарських операцій [38].

Під час формування облікової політики необхідно не тільки ґрунтуватися на принципах бухгалтерського обліку, а й на специфічних принципах облікової політики. Зокрема, П. Житний пропонує під час формування облікової політики дотримуватися таких принципів: системності, комплексності, науковості та обґрунтованості, ефективності, плановірності та динамізму, профілактики, безперервності, селекції, сумісності особистих, регіональних і державних інтересів. Л.М. Кіндрацька у своїх дослідженнях виділяє такі принципи: ефективності, законності, достовірності, раціональності, відносної незмінюваності.

За дослідженнями О.М. Петрук, ключовими є принципи ефективності, законності, адекватності, єдності, гласності. І.В. Рузмайкіна наголошує на значущості принципів системності, ефективності, актуальності, варіантності, стабільності під час побудови облікової політики. Дослідження облікової політики П. Сук ґрунтуються на принципах законності, адекватності, єдності.

На основі проведеного аналізу принципів облікової політики,

запропонованих у науковій літературі, та з урахуванням специфіки принципів податкового обліку автором визначено сукупність принципів, що виступають єдиною методологічною базою податкової та облікової політик (рис. 1.1).

Платник податків будує та організовує власну систему податкового обліку на принципах автономності та самостійності виходячи з основ послідовного застосування норм і правил податкового законодавства [24].

На законодавчому рівні в Україні непередбачено обов'язок платника податків вибрати спеціальну облікову політику для цілей оподаткування шляхом закріплення у Податковому кодексі статусу регуляторно встановленої норми прийняття певних положень облікової політики в контексті основ податкового обліку.

Однак із плином часу розвиток облікових та податкових систем відбувається так, що, з одного боку, відбувається взаємопроникнення концептуальних засад щодо застосування цих складників під час оформлення господарських операцій фінансово-економічної діяльності суб'єктів ринку, а з іншого – виникають нові підходи до здійснення процесу оподаткування, які стають стійкими за своїми властивостями та потребують окремого формалізованого закріплення. Відправною точкою для цих тенденцій стало прийняття Податкового кодексу України.

Тобто виникає нагальна необхідність у виокремленні певного спектру питань обліково-податкового спрямування та розробленні облікової політики для цілей оподаткування. У результаті буде ідентифіковано облікову податкову політику, яка не виступатиме складником облікової політики в її традиційному визнанні, а набуде форми окремого внутрішньо-нормативного документу.

Деякі автори [1] додержуються думки, що в нашій країні ефективним буде запровадження заходу, за якого норми і правила ведення податкового обліку платника податків не відображалися б в окремому спеціально розробленому документі «Облікова податкова політика», зокрема як це прийнято в Росії, а прослідковувалися в обліковій політиці підприємства, що сприятиме

гармонійному поєднанню засад фінансового та податкового обліку в інтегрований бухгалтерській системі. При цьому зроблено акцент на необхідності затвердження відповідного наказу про облікову політику, який би вирішував завдання забезпечення максимальної ефективності господарської діяльності за мінімізації податкового навантаження на фінансово-економічну діяльність платника податків.

Автор у своєму дослідженні виступає прихильником дещо іншого підходу. Опираючись на єдині принципи й об'єкти застосування, всі основні види обліку: бухгалтерський, фінансовий, управлінський та податковий мають розбіжності за деякими параметрами реалізації. До них можна віднести: сукупність проміжних цілей упровадження, варіативний склад та форми роботи з інформаційно-аналітичним забезпеченням, диверсифікаційні способи оцінки облікових даних, звітну документацію та ступінь її регульованості, практичну цінність тощо.

Аналіз цих аспектів дає змогу зробити висновок, що доцільно розмежувати в окремі документи облікову політику, яка буде ґрунтуватися на положеннях бухгалтерського, фінансового та управлінського обліку як складників органічно поєднаної бухгалтерської системи суб'єкта господарювання, та облікову податкову політику, створену для реалізації процесу оподаткування й ведення податкового обліку. При цьому перший документ буде зазначати ключові моменти податкового обліку, більш детальна характеристика яких розкриватиметься вже в окремому наказі про облікову податкову політику.

Ще однією особливістю облікової політики для цілей оподаткування виступає необхідність включати перелік податків і відповідальних осіб, а також реєстри податкових розрахунків [38].

З огляду на це, для вдосконалення податкової політики доцільно впроваджувати систему організаційно-економічних заходів, яка передбачатиме створення центрів податкової відповідальності різних типів; визначення прав, обов'язків із зазначенням ступеню відповідальності їх

керівників за результати податкового планування; розроблення системи стимулювання фахівців за їх професійний внесок у підвищення ефективності податкового планування.

При цьому підходи до формування податкової політики за окремими аспектами системи податкового планування на практиці часто носять багаторівневий характер. Так, у контексті побудови політики управління податковими нарахуваннями суб'єкта господарювання може бути розроблена політика управління прямими і непрямими податками. Зважаючи на це, політика управління непрямими податками може включати такі самостійні блоки політики управління окремими їх видами: ПДВ, акцизний збір і т. д.

Реалізація заходів, пов'язаних із формуванням податкової політики, потребує створення спеціального підрозділу в межах організаційно-функціональної структури суб'єкта господарювання, мета якого полягатиме у спеціалізації на виконанні комплексу однорідних функцій з управління і координації, розробленні та коригуванні облікової політики в рамках реалізації завдань податкового обліку.

Впровадження окремого сектору облікової політики підприємства для цілей оподаткування, з одного боку, має спростити роботу бухгалтерії в частині нарахування податків із погляду повноти, об'єктивності, достовірності їх відображення, а з іншого – сприятиме вдосконаленню системи податкового менеджменту. Вона спрямована на розкриття й залучення невикористаних резервів суб'єкта господарювання за допомогою застосування податкового законодавства, оптимізації податкоутворюючої бази для цілей оподаткування, підвищення ступеня інформатизації внутрішніх і зовнішніх користувачів для здійснення контрольної функції та своєчасного виконання зобов'язань перед державою, зокрема уникнення розбіжностей із податковими органами.

Таким чином, досліджено сутність понять «податкова політика» та «облікова політика» у науковому дискурсі, що дало змогу співставити їх сутнісні характеристики й обґрунтувати взаємозалежність цих категорій, визначити єдині принципи в контексті системи управління, які виступають

монолітним методологічним підґрунтям під час формування політики податкового менеджменту й забезпечення дієвості облікового механізму. Проаналізовано теоретичні, методичні й регуляторні аспекти під час практичної реалізації облікової та податкової політик, що сприятиме більшій ідентифікації теоретико-методичних засад облікового й податкового обліку для ефективного господарювання.

1.2. Теоретичні основи організації обліку на підприємстві

Дослідження та узагальнення різних наукових праць з організації обліку свідчить, що коло завдань і функцій організації бухгалтерського обліку як науки, її місце поміж інших наукових дисциплін не є сталими, і продовжують постійно змінюватись. В сучасній літературі вчені по-різному трактують термін «організація обліку», тобто єдиного поняття досі не виведено (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Наукові підходи до визначення терміну «організація обліку»*

Автор	Визначення
Безруких П.С. [14]	Науково-обґрунтовану сукупність умов, за якої найбільш економно і раціонально здійснюється збір, обробка і збереження облікової інформації в умовах оперативного контролю за правильним використанням засобів на підприємстві
Бутинець Ф.Ф. [1]	Сукупність заходів власника підприємства, які мають цілеспрямований характер щодо створення, забезпечення, постійного впорядкування і вдосконалення функціонування системи бухгалтерського обліку та здійснення його процесу на підприємстві
Войналович О.П. [3]	Сукупність заходів із упорядкування облікової роботи, які здійснює адміністрація підприємства та бухгалтер за дорученням власника з метою забезпечення виконання завдань бухгалтерського обліку на відповідному етапі розвитку суспільства
Івахненко С.В. [12]	До першої групи він відніс тлумачення організації бухгалтерського обліку як побудови системи обліку, до другої — визначення, у яких використовується системний підхід до організації обліку як важливої функції управління, до третьої — визначення організації обліку як управління обліковим персоналом
Кундря-Висоцька О.П. [20]	Цілеспрямоване вдосконалення механізму, структури і процесів обліку, впорядкування всіх елементів системи бухгалтерського обліку

Продовження таблиці 1.2

Лень В.С. [21]	Сукупність дій зі створення цілісної системи бухгалтерського обліку, підтримання і підвищення її організованості, функціонування якої спрямоване на забезпечення інформаційних потреб користувачів облікової інформації, включаючи вибір форм організації та формування матеріального й інформаційного забезпечення облікового процесу
Маргуліс А.Ш. [23]	Система документування операцій і документообігу, встановлення графіку облікових робіт, тобто правил і термінів надання і обробки первинних документів і внутрішньовиробничої звітності, побудови плану рахунків і вибір форми рахівництва; систему узагальнення рахункових записів, контролю за здійсненням господарських операцій, забезпечення підприємства обґрунтованими нормативами і кошторисами витрат, нормами запасів оборотних засобів і плановими калькуляціями; побудову облікового апарату і визначення виконуваних ним функцій при централізації обліку у виробничих об'єднаннях (комбінатах, підприємствах), а в окремих випадках – децентралізація його по цехах великих заводів
Островерха Р.Е. [28]	Сукупність цілеспрямованих процесів або дій зі створення, функціонування, упорядкування та постійного удосконалення системи бухгалтерського обліку з метою забезпечення внутрішніх та зовнішніх користувачів обліково-економічною інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень.
Сльозко Т.М. [32]	Науково- обґрунтована сукупність умов, за яких найбільш економно і раціонально здійснюється збір, обробка і зберігання бухгалтерської інформації з метою оперативного контролю за правильним використанням майна підприємства та надання користувачам неупередженої фінансової звітності.
Сопко В.В [33]	Система методів, способів та заходів, які забезпечують оптимальне функціонування бухгалтерського обліку та подальший його розвиток
Шмігель О.Д. [37]	Цілеспрямоване впорядкування і удосконалення методології і техніки бухгалтерського обліку, а також робочих процесів збору первинної обліково-економічної інформації, її обробка, узагальнення і отримання відомостей, необхідних для управління підприємством.

**Джерело: узагальнено автором*

Узагальнюючи наведені визначення та виходячи із сутності одного із ключових понять економічної теорії –«організація» (від франц. organization, від лат. organizo – надаю упорядкованого вигляду, улаштовую), вважаємо, що організація бухгалтерського обліку – це комплексне поняття, яке включає сукупність дій зі створення та постійного удосконалення цілісної системи бухгалтерського обліку, яка включає поєднання нормативно-правових, методичних, технічних та організаційних елементів бухгалтерського обліку у конкретно визначених умовах з метою забезпечення інформаційних потреб користувачів обліково-економічної інформації.

До складових частин або об'єктів організації бухгалтерського обліку належать: організація облікового процесу, організація роботи облікового

апарату, організація забезпечення бухгалтерського обліку та планування перспективного розвитку бухгалтерського обліку.

Організація передусім означає послідовність виконання операцій чи процедур, а будь-яка послідовність передбачає порядок, який можна структурувати у етапи (рис. 1.2).

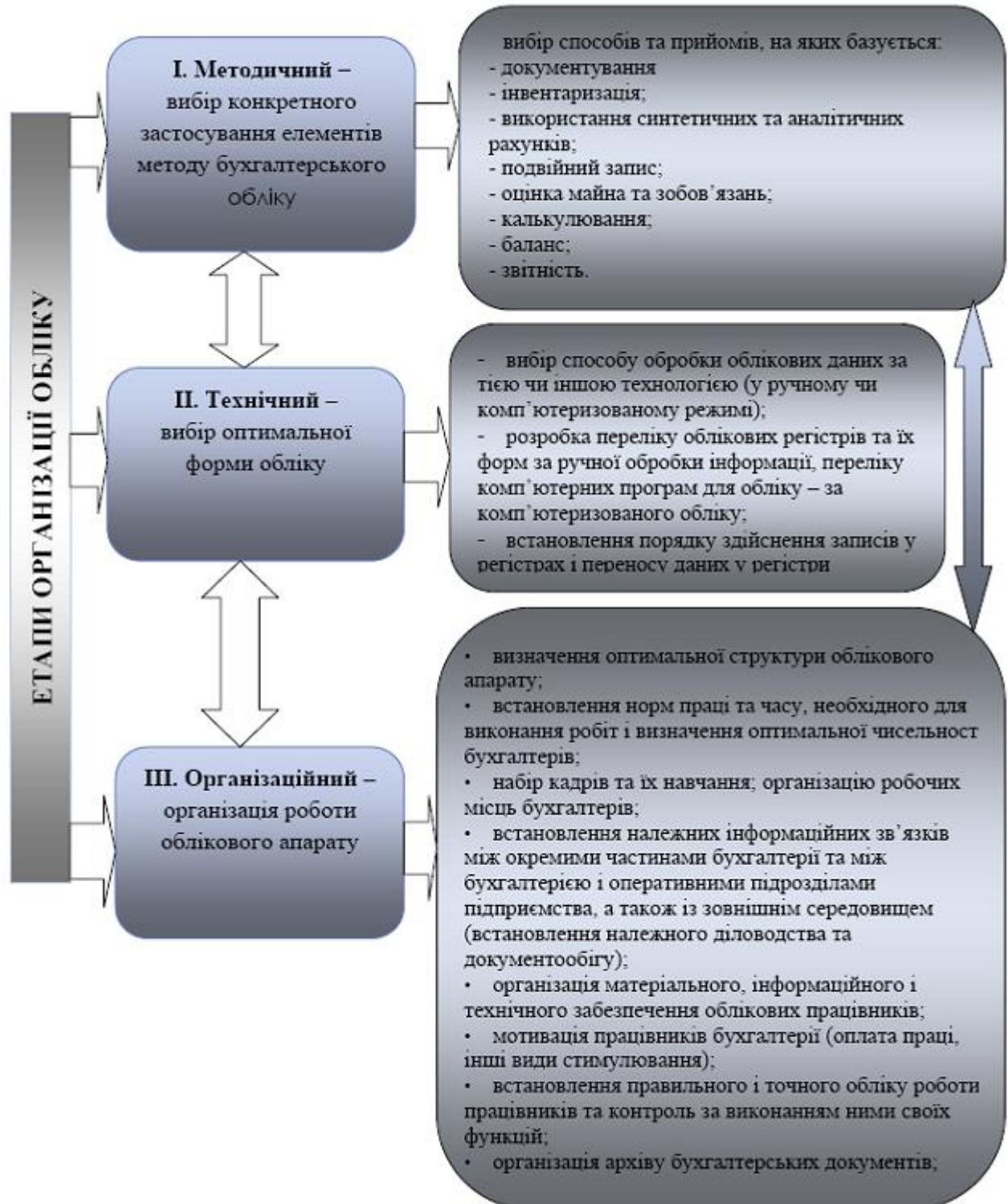

Рис. 1.2. Етапи організації обліку на підприємстві*

*Джерело: узагальнено автором на основі [2, 32]

Оптимальність обліку як складного багаторівневого процесу забезпечує системний підхід до організації обліку в цілому та кожного етапу організації обліку зокрема. Технологія організації бухгалтерського обліку розглядається як сукупність операцій, виконання яких забезпечує комплексну організацію обліку, виходячи із специфічних ознак підприємств, відносно яких вона застосовується. Щодо організації бухгалтерського обліку конкретного господарюючого суб'єкта, технологію доцільно визначати відповідністю системи управління до наступних організаційних критеріїв:

- якість облікової інформації;
- економічність процесу її формування;
- врахування специфіки діяльності суб'єкта господарювання [3].

На організацію обліку на підприємстві впливають різноманітні фактори, які можна умовно поділити на об'єктивні та суб'єктивні (рис. 1.3).

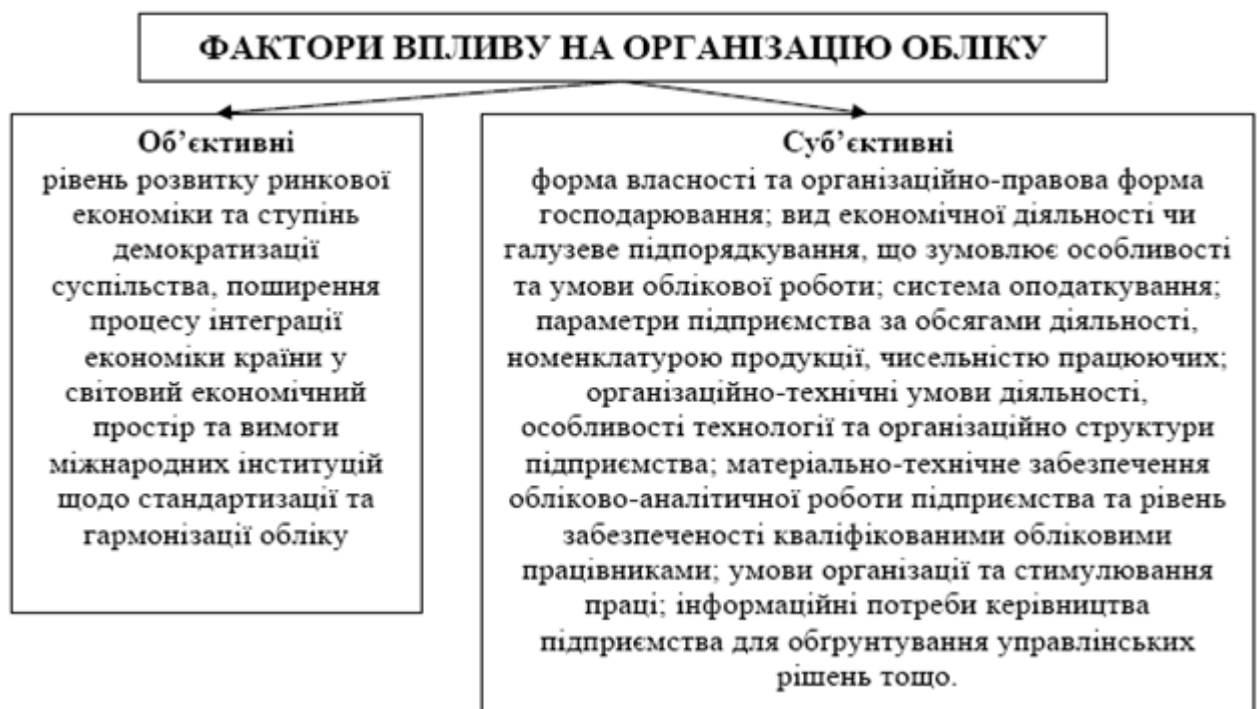

Рис. 1.3. Фактори впливу на організацію обліку

У сучасних умовах особливої актуальності набуває раціональна організація бухгалтерського обліку на підприємстві, її роль в управлінні господарською діяльністю, що вимагає впровадження нових методів управління та їх належного забезпечення. Під раціональною організацією

обліку розуміють систему заходів, які забезпечують найефективніше виконання функцій бухгалтерського обліку. Від раціональної організації обліку багато в чому, якщо не в основному, залежить рівень управління економікою підприємств і об'єднань. Це пов'язано з тим, що в обліку створюється лєвова частка інформації, яку використовує система управління. Від її повноти, обґрунтованості і достовірності залежить повнота управлінських рішень. Тому чим раціональніше організовано бухгалтерський облік на підприємстві, тим більше якісної інформації отримують фахівці усіх служб управління для аналізу, контролю, регулювання і планування [32].

Раціональній організації обліку потрібні певні передумови, за яких облік може найбільш успішно виконувати поставлені перед ним завдання при найменших затратах засобів праці і праці самих обліковців. До таких передумов раціональної організації обліку на підприємстві належать вивчення:

- 1) структури, особливостей технології й організації виробництва та встановлення облікових взаємовідносин бухгалтерії з оперативно відокремленими підрозділами підприємства;
- 2) законодавства щодо господарської діяльності підприємства та нормативних актів, котрі стосуються побудови та порядку ведення обліку;
- 3) обсягу та складу облікової інформації, необхідної для внутрішніх та зовнішніх користувачів;
- 4) правильної розстановки кадрів, встановлення структури облікового апарату та розподілу обов'язків між окремими виконавцями;
- 5) планування облікових робіт та їх удосконалення [32].

Як і в основі будь-якої системи, так і в основі системи бухгалтерського обліку, лежать її найважливіші підвалини, на яких вона будується - це принципи. В науковій літературі виділяють різні принципи, одні з яких стосуються організації обліку, інші – ведення бухгалтерського обліку. Всі вони направлені на досягнення єдиної мети – забезпечення оперативною, достовірною та перевіреною інформацією внутрішніх і зовнішніх

користувачів.

У різних джерелах виділяють різні принципи, їх систематизація наведена у табл. 1.2. Звернемо увагу, що основні принципи ведення бухгалтерського обліку та складання звітності визначені Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 року № 996- XIV [11]. Принципи організації обліку мають дещо інший зміст, вони відрізняються від принципів обліку та визначені не законодавчо, а доволіно вченими-теоретиками та практиками обліку у наступних джерелах [28, 32] та багатьох інших.

Таблиця 1.3.

Принципи бухгалтерського обліку та організації обліку*

№ з/п	Принципи бухгалтерського обліку, згідно Закону України “Про бухгалтерський облік і звітність”	№ з/п	Принципи організації обліку
1	Автономність	1	Розподіл праці
2	Обачність (завбачливість)	2	Локалізація інформації
3	Повне висвітлення (відображення)	3	Конкуренція в контролі
4	Послідовність	4	Дієвість бухгалтерії
5	Безперервність	5	Методологічна незалежність
6	Нарахування і відповідність прибутків і витрат	6	Психологічний клімат
7	Превалювання сутності над формою	7	Підпорядкованість загальній логіці управління економікою
8	Історична (фактична) собівартість	8	Доцільність наближення функції обліку до центрів прийняття рішень
9	Єдина грошова одиниця	9	Делегування повноважень і відповідальності бухгалтерів
10	Періодичність	10	Взаємодія різних видів обліку
-	-		Цілісність і усебічність
-	-		Субординація і динамічність
-	-		Адаптивність та ритмічність
-	-		Паралелізм і пропорційність

*

Як видно з таблиці 1.3, принципи організації обліку відрізняються від принципів обліку не лише за назвою, а й за своєю сутністю. Принципи обліку – це принципи ведення бухгалтерського обліку і стосуються його методики та методології, а принципи організації бухгалтерського обліку – це принципи побудови облікового процесу та організації роботи облікового апарату у

ньому. Вони визначають роль кожного обліковця у апараті бухгалтерії, місце бухгалтерської служби у організаційній структурі управління підприємством в цілому, цілеспрямованість функції обліку на забезпечення життєздатності циклу управління підприємством і можуть бути покладені в основу формування цілісної системи бухгалтерського обліку. Саме на них практично і будується організація бухгалтерського обліку.

Таким чином, на основі проведеного дослідження виявлено, що організація бухгалтерського обліку – це комплексне поняття, яке включає сукупність дій зі створення та постійного удосконалення цілісної системи бухгалтерського обліку, яка включає поєднання нормативно-правових, методичних, технічних та організаційних елементів бухгалтерського обліку у конкретно визначених умовах з метою забезпечення інформаційних потреб користувачів обліково-економічної інформації. Організація обліку на підприємстві включає ряд етапів (методичний, технічний, організаційний) та базується на відповідних принципах. На організацію обліку впливають об'єктивні і суб'єктивні фактори, які визначають передумови раціональної організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Організаційно-економічна характеристика АТ «Житомирський маслозавод»

Об'єктом нашого дослідження є АТ «Житомирський маслозавод» компанія «Рудь» – найбільше підприємства та лідер серед українських виробників морозива в Україні. Логотип підприємства відображений на рис.2.1.

Рис. 2.1. Логотип АТ «Житомирський маслозавод»

Джерело: [29]

Основна інформація про товариство відображена в табл.2.1.

Таблиця 2.1

Загальні відомості про АТ «Житомирський маслозавод»

Повне найменування	Публічне акціонерне товариство «Житомирський маслозавод»
Організаційно-правова форма	Публічне акціонерне товариство
Дата реєстрації	14.08.1995
Ідентифікаційний код юридичної особи	00182863
Місцезнаходження	10002, Житомирська обл., м. Житомир, вул.Івана Гонти, буд. 4
Керівник	Рудь Петро Володимирович

Джерело: [29]

АТ «Житомирський маслозавод» спеціалізується на таких видах діяльності:

- переробка молока і вироблення сиру (основний);
- вироблення морозива;
- оптова торгівля молочними продуктами, яйцями і харчовими оліями та жирами;
- інші види переробки і консервування фруктів і овочів;
- інші види роздрібної торгівлі продуктами харчування в спеціалізованих магазинах;
- ресторани та послуги з доставки продуктів харчування [29].

Компанія займає перші місця за якісними показниками, асортиментом, а також за новітніми технологіями в області виробництва продукції, яка задовольняє потреби та смаки найвибагливіших споживачів, зміцнює позитивний імідж України в світі національного товаровиробника.

Основні цінності компанії:

1. Задоволення усіх потреб споживачів завдяки своїй продукції.
2. Сприяння до творчої ініціативи.
3. Створення комфортних умов для персоналу.

Продукція компанії – морозиво, молочні та кисломолочні продукти, заморожені продукти.

Запроваджуючи новітні технології підприємство виробляє свою продукцію з більш вишуканим смаком, якісну і конкурентно здатну не тільки нанаціональному ринку молочної продукції, а й закордоном (Чехія, Ізраїль, Югославія, Молдова, США, Німеччина, Японія, Великобританія, Голландія).

Розглянувши об'єм ринку можна з упевненістю сказати, що АТ «Житомирський маслозавод» є одним з найкращих підприємств в Україні. Імідж компанії та щорічні фінансові показники є прямим доказом успішної діяльності підприємства.

Компанія «Рудь» застосовує сучасні методи управління, які успішно освоєні працівниками підприємства, що впливає на підвищення

конкурентоспроможності підприємства.

АТ «Житомирський маслозавод» використовує лінійно-функціональну структуру управління, що ґрунтується на ієрархічній організації процесу управління за функціями (виробництво, постачання і збут, бухгалтерський облік, кадри, тощо). Організаційну структуру АТ «Житомирський маслозавод» представлено на рис.2.2.

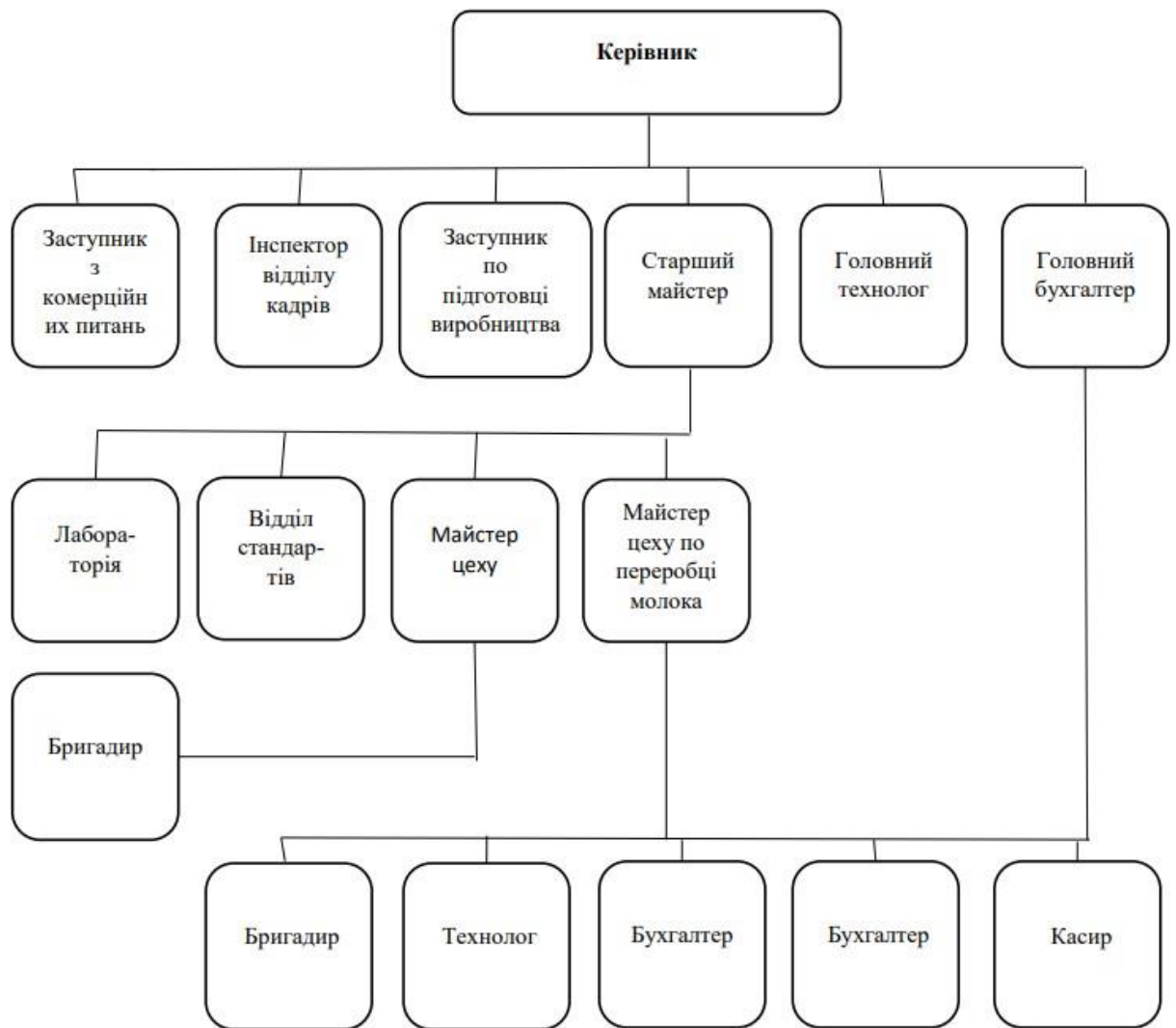

Рис. 2.2. Організаційна структура управління

АТ «Житомирський маслозавод»

Джерело: складено автором

Подібна організаційна структура товариства складається із взаємозв'язку окремих підсистем підприємства, що спрямоване, насамперед, на розподіл між окремими підрозділами підприємства повноважень та відповідальності.

Таким чином, функціональні структурні підрозділи перебувають у підпорядкуванні головного лінійного керівника. Свої рішення керівники функціональних підрозділів реалізують через головного керівника або (в межах своїх повноважень) безпосередньо через відповідних керівників служб-виконавців. Отже, лінійно-функціональна структура містить у собі спеціальні підрозділи при лінійних керівниках.

Середньооблікова кількість працівників підприємства становить 856 осіб.

У 2021 році фонд оплати праці становив 112 511,2 тис. грн. проти 103985,1 тис. грн. у 2020 році, тобто збільшився на 8,2% порівняно з попереднім періодом.

В основу кадрової програми АТ «Житомирський маслозавод» покладена Методика «Управління персоналом», що обґрунтована з метою раціонального використання кадрів на підприємстві та передбачає проведення організаційних, методичних, виховних заходів для підготовки кадрів та створення сприятливого соціально-психологічного клімату в підрозділах підприємства й створення сприятливих умов для випуску високоякісної, безпечної та екологічно чистої продукції.

Основна діяльність підприємства – це виробництво молочної продукції, оптова та роздрібна торгівля та здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Довгострокова стратегічна орієнтація враховує проходження певних стадій життєвого циклу продукції підприємства, передбачає планове оновлення асортименту, тобто раціональний розподіл ресурсів підприємства на інноваційну розробку і подальше виведення на ринок нових товарів, а також маркетингову підтримку реалізації існуючого асортименту та своєчасне виведення з асортименту товарних позицій. Продукція заводу користується широким попитом на ринку України, а також за її межами.

Товариством створено дієву мережу торгівельних представництв і дилерських мереж та постійно проводиться робота по її розширенню. Значна увага також приділяється розширенню асортиментного ряду продукції та її подальшого просування на ринках збуту.

У структурі реалізації продукції на підприємстві АТ «Житомирський маслозавод» (див. рис.2.3):

- на першому місці – виробництво морозива (61,85%);
- друге місце посіла продукція із незбираного молока (24,57%);
- на третьому – вершкове масло (6,95%);
- на останньому – сухе збиране молоко (6,63%).

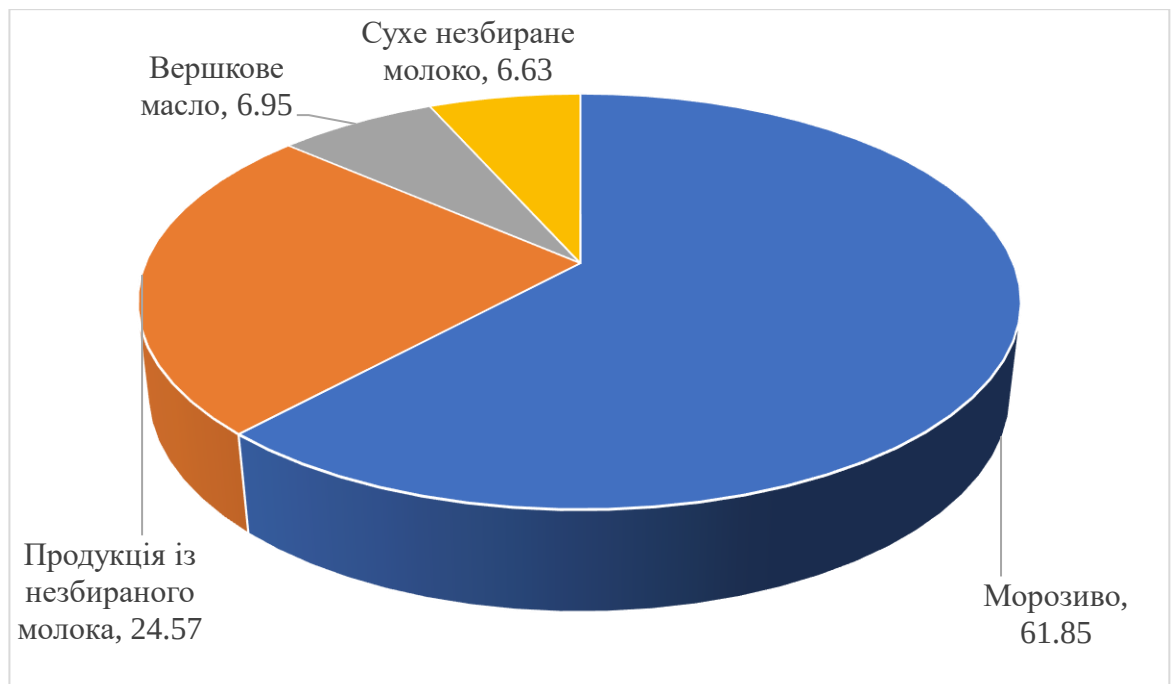

**Рис. 2.3. Структура реалізації продукції
АТ «Житомирський маслозавод», %**

Джерело: [29]

Основним видом продукції, що виробляє емітент, за рахунок продажу якої емітент отримав 10 або більше відсотків доходу за звітний рік є: морозиво (70%; 24747 т.; 1258359 тис. грн.).

Відзначимо, що молочна галузь, в якій працює підприємство характеризується досить складними економічними умовами господарювання, оскільки основні постачальники підприємства - сільськогосподарські підприємства і особисті селянські господарства, не забезпечують вимог технологічних стандартів переробки молока.

Таблиця 2.2

Опис товарного асортименту торгової марки «Рудь»**АТ «Житомирський маслозавод»**

Ширина товарного асортименту						
Морозиво	Заморожені продукти	Масло вершкове	Спреди	Молочні продукти	Тісто заморожене	Сирки
Ріжки	Овочі	«Вологодське»	Хуторок Фермерський	Молоко	Тісто листково-дріжджове ТМ «Шеф-Кухар»	Глазуровані
Фруктовий лід	Суміші, супи, салати	«Хуторок Селянський»		Сметана	Тісто листкове ТМ «Шеф-Кухар»	Заморожені
Ескімо	Овочі ТМ Хуторок			Йогурт		
Паперовий стаканчик	Ягоди			Кефір		
Вафельний стаканчик	Гриби			Закваска		
Брикети	Картопля			Напій кисломолочний		
Вагове	Вітамінні чаї			Ряжанка		
Відра	Смузі			Молочна сироватка		
Десерти	Заморожені напівфабрикати			Сир		
Торт						
Лоток						
Вагове морозиво для ХоРеКа						

АТ «Житомирський маслозавод» продовжує збільшувати обсяги реалізації продукції, чому сприяє вдосконалення роботи дистрибуційної мережі, збільшення кількості холодильного обладнання, розширення присутності в торгових мережах, активне здійснення маркетингових заходів і виведення на ринок актуальних асортиментних позицій.

Для зміцнення ринкової позиції і збереження статусу №1 на ринку, фахівці підприємства приділяють велику увагу інноваціям. Інновації Товариства стосуються самого продукту, процесу виробництва та його реалізації. Так, постійно вивчається досвід успішних виробників, проводяться

дослідження українського і закордонного ринків морозива, організовуються дегустації, експерименти, для того, щоб впровадити найкращі надбання та одночасно зберегти власні традиції, здійснюється активна оптимізація асортименту.

Компанія «Рудь» має власну сировинну базу і приділяє особливу увагу параметрам сировини, що надходить для переробки. Підприємство здійснює максимальний контроль якості як на стадії заготівлі молока, так і на виробництві.

Система менеджменту, впроваджена у компанії — точно така ж, як на провідних міжнародних підприємствах.

Постачальники за основними видами сировини та матеріалів, що займають більше 10% в загальному об'ємі постачання у Товариства відсутні.

АТ «Житомирський маслозавод» займає не перший рік поспіль на ринку лідируючу позицію. Завдяки своїй маркетинговій стратегії Компанія і в умовах кризи в країні, і в умовах виходу з нього демонструє хороші темпи розвитку. Слід сказати, що на ринку морозива України велика конкуренція, і при цьому, АТ «Житомирський маслозавод» продовжує займати перше місце в рейтингу. Основний обсяг продукції виробленої Компанією реалізується на внутрішньому ринку. Також, АТ «Житомирський маслозавод» динамічно розвиває експортний напрям - в 2019 р. компанія збільшила обсяг експорту на 50,7%.

Цей результат виглядає ще яскравішим на тлі дворічного падіння продажів морозива в Україні. Так, у 2020 році було вироблено 129 200 тон морозива, у 2019 році відбулося зменшення виробництва, його обсяг склав 124 000 тон, у 2020 році цей показник становив 107 500 тон, що складає 86,7% від обсягу ринку у 2018 році та 81,9% порівняно з 2021 роком (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Обсяг реалізації морозива в Україні за 2019-2021 рр.

Рік	2019	2020	2021	2021/ 2019
Обсяг реалізації морозива в Україні, тисяч тон	129,2	124,0	107,5	-18,06

АТ «Житомирський маслозавод» було визнано лідером у галузі діяльності міжнародною економічною класифікацією «Ліга найкращих», посівши перше місце серед компаній з виробництва морозива. За останні роки компанія «Рудь» отримала медаль «ІМПОРТ-ЕКСПОРТ НАГОРОДИ» та сертифікат «ІМПОРТ-ЕКСПОРТ-НАГОРОДА-2017» за результати, отримані на зовнішніх ринках.

Таким чином, частка експорту в реалізації морозива АТ «Житомирський маслозавод» зросла з 4,9% до 7,5%. А географія поставок морозива під ТМ «Рудь» розширилася до двадцяти чотирьох країн.

Маркетинг. Маркетингова діяльність виробничої компанії суттєво впливає на ефективність її функціонування. Оскільки суть вашого бізнесу залежить від налагодженої роботи з пошуку вигідних каналів постачання сировини, пошуку довгострокових відповідальних підрядників та ще більш вигідних каналів збуту продукції. Основною продукцією заводу є морозиво, яке виробляє понад 100 тон на добу.

З метою диверсифікації продажів та зниження ризику концентрації, АТ «Житомирський маслозавод» за останні три роки суттєво розширила свою присутність на багатьох регіональних ринках України. Одними із найбільших покупців є її пов'язані сторони - дистриб'ютори, за операціями з якими Компанії не передбачає ризиків, пов'язаних з концентрацією.

Основними каналами збуту АТ «Житомирський молокозавод» є: оптова та роздрібна мережа, що охоплює розвинену мережу дистриб'юторів, що постачають продукцію у всі регіони України. З їх допомогою компанія постачає свою продукцію в понад 7000 торгових точок по всій країні та експортує значну частину своєї продукції в країни ближнього та далекого зарубіжжя.

Серед великих покупців продукції компанії, частка яких становить не менше 6% в загальному обсязі продажів, є ТОВ «Айс Тім» (10%), ТОВ «ТФ Рудь» (10%), ТОВ «АТБ Маркет» (9%). Предметом домовленостей з цими покупцями є молочні продукти та заморожені овочі. Основними ризиками у діяльності компанії є значна залежність від банківських позик, зменшення сировинної бази, неоднозначна якість сировини, досить високі виробничі витрати.

Фахівці «Рудь» віддають перевагу власним ідеям для створення різних видів упаковки, вона неодноразово нагороджувалася за упаковку, в якій виробляється продукція.

Таким чином, можна зробити висновок, що АТ «Житомирський молокозавод» займає високі позиції на ринку, завдяки ефективній маркетинговій політиці в компанії.

Конкурентна стратегія - це довгостроковий план дій компанії, який спрямований на здобуття конкурентних переваг перед конкурентами після оцінки їх сильних, слабких сторін, можливостей та загроз у галузі та порівняння їх зі своїми.

Компанія використовує гнучкий підхід до ціноутворення для своїх клієнтів. Крім того, застосовується система знижок, яка тісно пов'язана з обсягом покупок, а також розміром проектів. Враховуючи існуючі відносини з клієнтами, формується корпоративна система продажів.

Традиційна прихильність «Рудь» високим стандартам забезпечила розробку, впровадження та сертифікацію систем харчової безпеки, якості та екологічного менеджменту компанії. Сучасні методи управління, на яких домінують працівники компанії, які є основою цих міжнародних стандартів, дозволяють систематично працювати над удосконаленням діяльності компанії, що в кінцевому підсумку призводить до підвищення конкурентоспроможності компанії.

Основними ризиками в діяльності Товариства є вагома залежність від кредитів банків, зменшення сировинної бази, неоднозначна якість сировини,

досить висока собівартість продукції. Для захисту своєї діяльності та нарощення виробничої потужності та ринків збуту, менеджмент Товариства постійно працює над розширенням виробництва, впровадженням інноваційних технологій та видів продукції, розширює ринки збуту продукції.

2.2. Оцінка фінансово-господарського та майнового стану АТ «Житомирський маслозавод»

Аналіз виробництва та реалізації продукції підприємства здійснюється шляхом характеристики продукції підприємства, ступеню виконання виробничого завдання підприємства, динаміки обсягів виробництва за останні роки, питомої ваги реалізованої продукції в загальному її випуску, стандартів якості та заходів стимулювання збуту продукції.

АТ «Житомирський маслозавод» замається виробництвом таких видів продукції: морозиво; масло; продукція із незбираного молока; сухе збиране молоко.

Обсяги виробництва АТ «Житомирський маслозавод» за період 2019-2021 рр. у грошових одиницях наведено на рис.2.4.

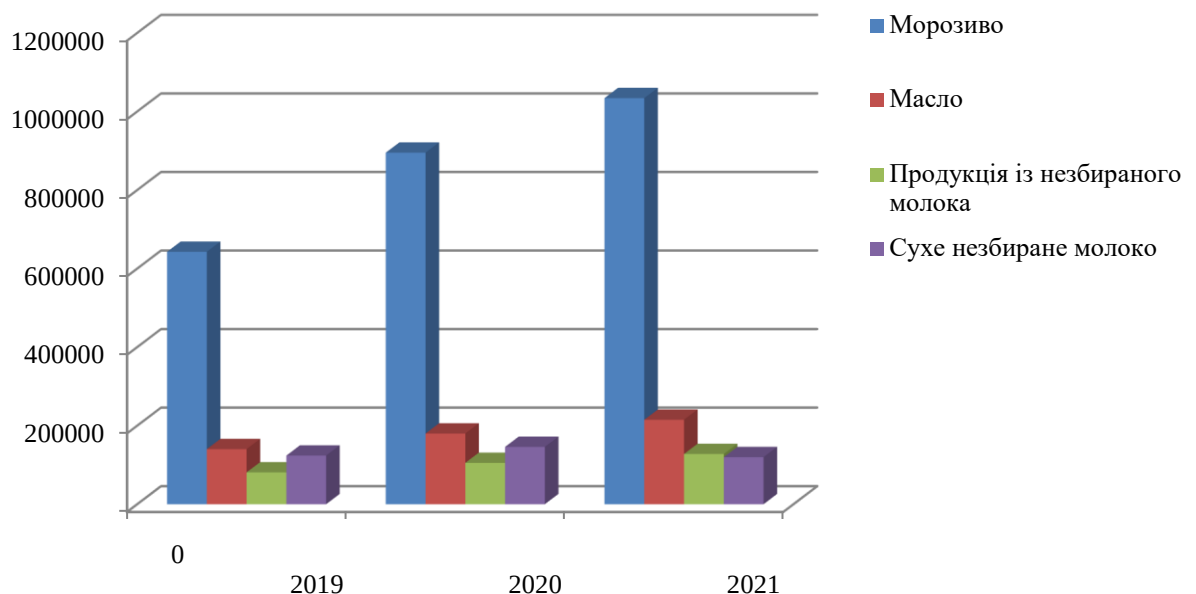

Рис. 2.4. Обсяги виробництва АТ «Житомирський маслозавод» за 2019-2021 рр., тис. грн

Джерело: [29]

Проаналізувавши рис.2.4 можна зробити висновки, що морозиво – основна продукція підприємства, обсяг виробництва якого в 2019 році становив 65,1% від всієї виробленої продукції, а вже в 2021 – 69,1%.

Варто зазначити, що зростання обсягів виробництва морозива – це, звичайно, позитивне явище, однак одночасно падає виробництво інших товарів. Якщо не виправити ситуацію, то невдовзі морозиво буде єдиною продукцією, що вироблятиме суб'єкт господарювання.

Також не варто забувати про те, що собівартість продукції зростає, якщо обсяги виготовлення продукції падають. Це робить товар не таким привабливим для клієнтів, яким він міг би бути.

Обсяги реалізації продукції АТ «Житомирський маслозавод» за період 2019-2021 рр. у грошових одиницях наведено на рис. 2.5. З наведеного можна зробити висновки, що найефективніше реалізується морозиво та продукція із незбираного молока, значення реалізації наближені до 100%. Реалізація масла та СЗМ має негативні показники, також немає ніяких поліпшень в реалізації, відхилення дуже непередбачуване.

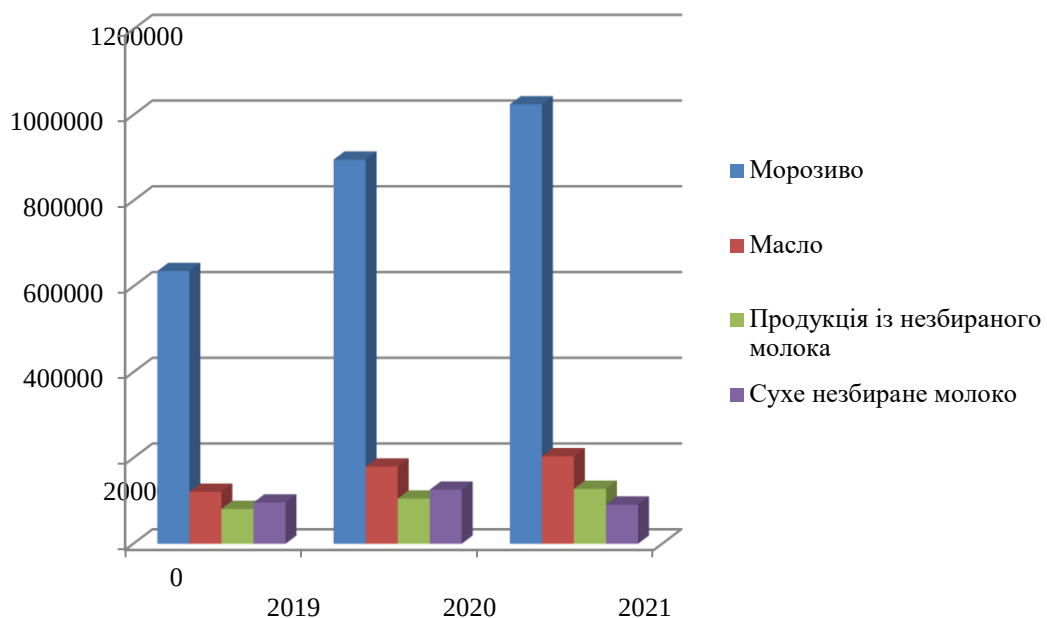

Рис. 2.5. Обсяги реалізації продукції АТ «Житомирський маслозавод» за 2019-2021 рр., тис. грн

Джерело: [29]

Для аналізу основних фондів та оборотних активів підприємства скористаємося фінансовою звітністю товариства, що наведена в Додатках.

Перш за все оцінимо структуру та динаміку оборотних активів товариства (табл.2.4).

Згідно даних табл. 2.4 спостерігається наступна тенденція щодо оборотних активів: на початку 2019 року сума виробничих запасів складала 54419 тис. грн., приріст запасів становив в 2020 році 39,15% порівняно з попереднім роком. У загальному випадку зростання обсягу цього компоненту активів має позитивний вплив на безперервність виробничого і збутового процесу. Але проблемою може бути їх надлишкове нагромадження, яке веде до залучення додаткових позикових коштів. Після цього відмічаємо зміну тенденції та зменшення суми запасів на 18,77%. На кінець 2021 року сума виробничих запасів складала 61512 тис. грн.

На початок 2019 року загальна вартість оборотних активів складала 436667 тис. грн. Спочатку відмічаємо приріст оборотних активів на 5,03%. У наступному періоді тенденція зберіглася і приріст дорівнював ще 8,21%.

Таблиця 2.4

**Горизонтальний аналіз оборотних активів АТ
«Житомирський маслозавод» за 2019-2020 рр., тис. грн**

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019	2021/ 2020
Виробничі запаси	54419	75725	61512	21106	-14211	39,15	-18,77
Готова продукція	111735	72470	73258	-39265	788	-35,14	1,09
Товари	40307	47605	46628	7298	-977	18,11	-2,05
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:							
- первісна вартість	182253	215427	257959	32974	42532	18,2	19,74
Дебіторська заборгованість за рахунками:							
- за бюджетом	35811	22910	11496	-12701	-9614	-35,47	-41,6
- за виданими авансами	4654	12520	6071	7866	-6449	169,02	-51,51
Інша поточна дебіторська заборгованість	43	352	345	309	-7	718,6	-1,99

Продовження таблиці 2.4

Грошові кошти та їх еквіваленти:							
- в національній валюті	6609	11244	36981	4635	25737	70,11	228,9
- у т.ч. в касі	21	14	80	-7	66	-33,33	471,43
Інші оборотні активи	836	170	11	-666	-159	-79,67	-93,53
Оборотні активи	436667	458623	496261	21956	37638	5,03	8,21

Джерело: [29]

Варто зазначити, що станом на кінець 2021 року активи підприємства складаються з необоротних активів на 66,41%, решта 33,56% припадає на оборотні активи.

Найбільш важливими компонентами оборотних активів були виробничі запаси (4,16% від загальної суми активів), запаси готової продукції (4,95% від загальної суми активів), запаси товарів (3,15% від загальної суми активів).

Зазначимо, що відповідно до звітності товариства станом на 2019 рік первісна вартість основних засобів складала 1076440 тис. грн. Спочатку приріст показника становив 33,54%. Наступного року первісна вартість основних засобів продовжує підвищуватися на 7,18% порівняно з 2019 роком. У 2021 році сума первісної вартості основних засобів склала 1540677 тис. грн.

Станом на 2019 рік загальна вартість залишкової вартості основних засобів складала 671689 тис. грн. За першу половину досліджуваного періоду приріст основних засобів становив 35,44%. Це вказує на зростання виробничого тазбутового потенціалу підприємства. У наступному періоді ситуація змінюється і вартість основних засобів у зв'язку із зносом зменшується на 2,6%.

Динаміка коефіцієнтів майнового стану АТ «Житомирський маслозавод» відображена в табл.2.5.

Таблиця 2.5

**Динаміка коефіцієнтів майнового стану АТ «Житомирський
маслозавод» за 2019-2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019	2021/ 2020
Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	0,11	0,17	0,12	0,04	-0,04	32,34	-24,83
Частка основних засобів в активах	0,5	0,64	0,6	0,14	-0,04	28,91	-6,92
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,38	0,37	0,42	-0,01	0,06	-2,35	15,73
Коефіцієнт оновлення основних засобів	1,0	0,25	0,07	-0,75	-0,18	-74,88	-73,34
Коефіцієнт мобільності активів	0,48	0,48	0,51	-	0,02	-0,04	5,11

Джерело: [29]

Бачимо, що в 2019 році 49,94% пасивів було інвестовано в основні засоби підприємства. В 2020 році значення показника зростає на 14,44 % порівняно з роком раніше. Це вказує на зростання виробничого потенціалу підприємства. В 2021 році ситуація змінилася і негативний приріст показника дорівнював 0,04 порівняно з роком раніше.

В 2019 році на кожну гривню необоротних активів припадає 0.48 оборотних активів АТ «Житомирський маслозавод». Це вказує на невисоку мобільність активів підприємства. В 2020 році значення показника мобільності активів становило 0,48, у 2019 році – 0,51.

Зростання коефіцієнту зносу основних засобів вказує на деградацію підприємства, зниження вартості основних засобів, зростання фізичного та морального зносу виробничого потенціалу АТ «Житомирський маслозавод».

В 2019 році сумарний обсяг чистого доходу АТ «Житомирський маслозавод» дорівнював 1945225 тис. грн. В 2020 році приріст дорівнював 11,25% порівняно з 2019 роком. В 2021 році сумарний обсяг чистого доходу збільшується на 11,25% порівняно з попереднім роком. Приріст обсягу наданих товарів та послуг позитивно впливає на фінансове становище товариства, збільшує його частку ринку. На кінець 2021 року сумарний обсяг

чистого доходу становив 2216103 тис. грн. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Структура формування та динаміка чистого прибутку суб'єктом господарювання АТ «Житомирський маслозавод» за період 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019	2021/ 2020
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1945225	2202992	2216103	257767	12911	11,25	0,6
Валовий прибуток	506854	583652	634956	76798	51104	15,15	8,79
Фінансові результати від операційної діяльності	197204	232834	227838	35630	-4996	18,07	-2,15
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	152156	172045	164804	19889	-7241	11,07	-4,21
Чистий прибуток	123940	118203	114363	14263	-3840	11,51	-2,78

Джерело: [29]

Бачимо, що суб'єкт господарювання сформуло позитивний чистий фінансовий результат в 2019 році, що дорівнював 123940 тис. грн.

Сума чистого прибутку в 2020 році, становить 118203 тис. грн. Це позитивне явище, яке вказує на те, що суб'єкт господарювання діє ефективно і може генерувати прибуток для своїх інвесторів. На кінець 2021 року суб'єкт господарювання так само сформував чистий прибуток, що підтверджує висновок про ефективну діяльність.

За 2021 рік сума чистого фінансового результату від діяльності підприємства склала 114363 тис. грн.

Структура та динаміка основних компонентів витрат товариства за 2019-2021 роки відображена в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Структура динаміка основних компонентів витрат АТ
«Житомирський маслозавод» за період 2019-2021 рр.**

Показники	2019		2020		2021		Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019	2021/ 2020
Собівартість реалізації	1438371	78,67	1619340	78,17	1581147	75,71	180969	-38193	12,58	-2,36
Адміністративні витрати	50347	2,75	64434	3,11	71181	3,42	14087	6947	27,98	10,78
Витрати на збут	259379	14,19	277999	11,42	324391	15,53	18620	46392	7,18	16,69
Інші операційні витрати	5870	0,32	14625	0,71	16410	0,79	8755	1785	149,15	12,21
Фінансові витрати	45048	2,46	60849	2,94	63889	3,06	15801	3040	35,08	5,0
Інші витрати	1032	0,06	597	0,03	710	0,03	-435	111	-42,15	18,93
Податок на прибуток від звичайної діяльності	28216	1,54	33842	1,63	30441	1,46	5626	-3401	19,94	-10,05
Всього витрат	1828263	100	2071686	100	2088369	100	243423	16683	11,29	0,81

Джерело: [29]

Бачимо, що в 2020 році приріст обсягу виручки перевищує приріст собівартості продукції. Це позитивна тенденція, що вказує на ефективну систему управління витратами. Очевидно, що товариство використовує доступні резерви скорочення витрат. Такий стан справ триває протягом усього періоду, тобто суб'єкт господарювання постійно покращує операційний процес. Це веде до зниження вартості одиниці продукції та послуги. Частка собівартості продукції на кінець періоду становить 75,71% від усієї суми витрат.

На початок 2019 року сума адміністративних витрат складала 50347 тис. грн. Приріст статті витрат становив у 2020 році 27,98% порівняно з попереднім періодом. Наступного року відмічаємо подальше збільшення суми управлінських витрат на 10,78% порівняно з роком раніше. На кінець 2021 року сума управлінських витрат складала 71181 тис. грн. Частка управлінських витрат становить 3,42% від усієї суми витрат на кінець періоду дослідження.

Спочатку, а саме у 2019 році сума витрат на збут складала 259379

тис.грн. Приріст витрат на збут становив у 2020 році 7,18% порівняно з роком раніше. Витрати на збут вкрай потрібні для просування продукції, нарощування збуту. Наступного року відмічаємо подальше збільшення суми витрат на збут на 16,69% порівняно з роком раніше. На кінець 2021 року сума комерційних витрат складала 324391 тис. грн. Частка витрат на збут становить 15,53% від усієї суми витрат.

На початок досліджуваного періоду, в 2019 році сума сплачених відсотків складала 45048 тис. грн. Зростання показника в 2020 році становить 35,08% порівняно з роком раніше. Наступного року тенденція зберігається і для усунення проблеми варто працювати в напрямку зниження вартості залучення капіталу. Приріст дорівнював у другій половині періоду 5% порівняно з роком раніше. На кінець 2021 року сума відсотків до сплати складала 63889 тис. грн. Частка відсотків до сплати становить 3,06 % від усієї суми витрат.

Значення інших витрат коливається з року в рік. Частка інших витрат становить 0,03% від усієї суми витрат в останньому році.

Значення показника поточного податку на прибуток коливається з року в рік. Частка поточного податку на прибуток становить 1,46% від усієї суми витрат.

Як результат впливу чинників, описаних вище, в 2019 році загальна сума витрат склала 1828263 тис. грн. В 2020 році відбувається збільшення показника на 11% порівняно з роком раніше. В 2021 році продовжується зростання рівня витрат - на 0,81% порівняно з роком раніше.

Аналіз ліквідності товариства проведемо за допомогою табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Аналіз коефіцієнтів ліквідності АТ «Житомирський маслозавод»
за період 2019-2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019	2021/ 2020
Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	3,32	1,5	1,32	-1,82	-0,18	-54,4	-12,18
Коефіцієнт ліквідності швидкої	1,75	0,86	0,84	-0,89	-0,02	-50,91	-2,77
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,05	0,04	0,1	-0,01	0,06	-26,84	166,94
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,49	0,37	0,22	-0,12	-0,15	-24,34	-39,89

Джерело: [29]

Щодо коефіцієнта поточної ліквідності на початок досліджуваного періоду, то так як значення вище 3 потрібен більш ретельний аналіз, адже це може означати, що надлишкові фінанси перетворюються на зайві оборотні кошти. Останнє призводить до погіршення коефіцієнтів ефективності застосування активів. Крім того, залучення надлишкових фінансів може призвести до додаткових витрат на виплату відсотків. В 2020 році на кожен гривню поточних зобов'язань припадає 1,5 грн. оборотних активів. В 2021 році ліквідність АТ «Житомирський маслозавод» була в межах норми і на кожен гривню поточних зобов'язань припадає 1,32 грн. оборотних активів.

Щодо коефіцієнта швидкої ліквідності, в 2019 році АТ «Житомирський маслозавод» могло швидко погасити 175,29% поточних зобов'язань. Тобто значення показника вище нормативного. В 2020 році значення показника становило 0,86. Тобто значення показника в межах нормативного. На кінець досліджуваного періоду – 0,84. Тобто значення показника в межах нормативного.

Щодо коефіцієнта абсолютної ліквідності, то в 2019 році суб'єкт господарювання могло негайно погасити 0,05 грн. поточних зобов'язань. У 2020 році значення показника становило 0,04, а на кінець досліджуваного

періоду – 0,1.

Так як значення показника співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості в 2019 році менше одиниці, це означає, що АТ «Житомирський маслозавод» отримує більше фінансових ресурсів у формі кредиторської заборгованості, аніж направляє на формування дебіторської заборгованості. В 2020 році значення показника становило 0,37. В 2021 році політика управління кредиторсько-дебіторською заборгованістю була ефективною, адже на кожну гривню кредиторської заборгованості припадає 0,22 гривень дебіторської заборгованості.

Насамкінець проведемо аналіз коефіцієнтів рентабельності товариства (табл.2.9). Рентабельність активів АТ «Житомирський маслозавод» в 2019 році склала 18,43%, тобто на кожну гривню активів суб'єкт господарювання получило 18,43 копійок чистого прибутку. В 2020 році на кожну вкладену в активи гривню було получено 10,02 копійок чистого прибутку. В 2021 році значення коефіцієнта рентабельності активів дорівнювало 9,29%.

Щодо коефіцієнта рентабельності власного капіталу, то в 2019 році кожна вкладена власниками АТ «Житомирський маслозавод» гривня коштів принесла їм 30,1 копійок чистого прибутку. Це низький показник, що вказує на незадовільну ефективність роботи підприємства. В 2020 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла товариству 15,39 копійок чистого прибутку, тобто ефективність роботи за цей рік була низькою. В 2021 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 12,97 копійок чистого прибутку, що не є високим показником.

Рентабельність виробничих фондів в 2019 році склала 34,14%, тобто на кожну гривню виробничих фондів суб'єкт господарювання получило 0,34 грн. чистого прибутку. В 2020 році на кожну вкладену у виробничі фонди гривню було получено 0,16 грн. чистого прибутку. В 2021 році значення коефіцієнта рентабельності виробничих фондів дорівнює 11,9%.

Таблиця 2.9

**Аналіз коефіцієнтів рентабельності АТ «Житомирський
маслозавод» за період 2019-2021 рр.**

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019	2021/ 2020
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	18,43	10,02	9,29	-8,41	-0,73	-45,62	-7,27
Рентабельність власного капіталу	30,1	15,39	12,97	-14,71	-2,42	-48,87	-15,74
Рентабельність виробничих фондів	34,14	16,15	11,9	-17,99	-2,25	-52,69	-11,92
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	10,11	10,95	10,79	0,82	-0,16	8,05	-1,43
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	10,14	10,57	10,28	0,43	-0,29	4,25	-2,72
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	6,37	6,27	6,06	-0,1	-0,21	-1,54	-3,35
Коефіцієнт реінвестування	6,6	1,0	1,0	-5,6	-	-84,86	-0,09
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0,99	0,14	0,12	-0,85	-0,02	-85,7	-14,11
Період окупності капіталу, рік	5,43	9,98	10,76	4,55	0,78	83,9	7,84
Період окупності власного капіталу	3,32	6,5	7,71	3,18	1,21	95,57	18,68

Джерело: [29]

Показник рентабельності продажів за прибутком від реалізації показує, що в 2019 році значення показника становило 10,11%. Тобто в АТ «Житомирський маслозавод» залишалися кошти для здійснення інших витрат. В 2020 році рентабельність продажів по прибутку від реалізації становить 10,95%. На кінець досліджуваного періоду кожна гривня виручки дозволила отримати 0,11 гривень прибутку від реалізації.

Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком показує, що в 2019 році кожна отримана гривня виручки дозволила отримати 0,06 грн. чистого прибутку. В 2020 році рентабельність продажів по прибутку від реалізації становить 6,27%. На кінець 2021 року значення показника становило 6,06%.

Чистий прибуток, що залишився для самофінансування АТ

«Житомирський маслозавод», може бути розподілений по статутному і резервному фондах або залишатися як нерозподілений. В активах він може бути спрямований на фінансування будь-яких майнових об'єктів. В 2020 році 99,95% чистого прибутку спрямували на збільшення суми резервного фонду та нерозподіленого прибутку. В 2021 році 99,86% чистого прибутку спрямували на збільшення суми резервного фонду та нерозподіленого прибутку.

Коефіцієнт стійкості економічного зростання вказує на те, що в 2019 році 99,35% власного капіталу було збільшено за рахунок чистого прибутку. В 2020 році 14,2% власного капіталу було збільшено за рахунок чистого прибутку. На кінець періоду значення показника становить 12,2 %.

Для визначення чинників, що впливають на розвиток підприємства та результати його діяльності, розглянемо наступні з них:

1. Чинники у політико-правовому оточені. Важливим чинником політичного характеру, що впливає на умови функціонування галузі, є політична стабільність. Це, перш за все, стосується охоплення ринків збуту та можливість здійснення стабільної логістики та продажів. Сучасне українське політичне середовище перебуває у складному історичному етапі, що впливає на розвиток усіх галузей економіки.

2. Чинники економічного стану, що стосується економічної кризи та потребує вживати якомога швидших і радикальніших кроків для того, аби зупинити падіння та відновлення молочної галузі.

У 2020 році було незначне зростання кількості корів (+0,3) у промисловому секторі, а у 2021 році відбулося скорочення — майже 6% по поголів'ю. Це найбільше падіння за останні 19 років.

Після реформи ринку землі господарства почали акумулювати кошти шляхом вирізання поголів'я, що стало фактичним «згортанням» молочного скотарства. Зокрема, кожного місяця втрачається 2000–2500 корів. А після оголошення про відмінну дотацій у 2020 році, падіння прискорилося — мінус 5 тис. корів у промисловому секторі.

Це негативно вплинуло на обсяг молока, яке поступає на переробку.

Наприклад, за підсумками перших 6 місяців 2019-го переробна галузь втратила більше ніж 900 т молока щодоби, які могли б іти на те, щоб забезпечити Україну вітчизняними молочними продуктами.

3. Рівень інфляції, що призводить до нестабільності економічного розвитку та діяльності суб'єктів господарювання молочної галузі через зростання цін і вартості зростання собівартості та витрат на закупку матеріалів.

4. Курс національної валюти, що негативно впливає на суб'єкт господарювання : спостерігаються фінансові втрати за рахунок зміни курсу та втрата потенційних та існуючих клієнтів через зміни цін.

5. Чинники соціально-демографічного стану: зміни у базових суспільних цінностях; ведення здорового способу життя; стан стійкого розвитку; демографічна, молодіжна політика держави.

6. Технологічні чинники: запровадження інноваційних технологій; зростання рівня автоматизації виробництва; запровадження інноваційного складу продуктів, зокрема зменшення вмісту жиру, пошук більш якісних замінних і здорових для людини; поліпшення характеристик еластичності та текучості молочної продукції; впровадження безпечних технологій виробництва молочних продуктів.

Таким чином найбільший вплив на діяльність товариства спричиняють економічні та соціальні чинники.

2.3. Основні принципи облікової політики АТ «Житомирський маслозавод»

За результатами оціни фінансово-господарського стану АТ «Житомирський маслозавод» та аудиторського звіту про його діяльність виокремимо основні принципи облікової політики підприємства (див. рис. 2.6).

**Рис. 2.6. Основні принципи облікової політики
АТ «Житомирський маслозавод»**

Джерело: узагальнено автором за даними [11]

Зупинимо увагу та проведемо більш детальний аналіз щодо застосування підприємством МСФЗ та інших Інтерпретацій до них та МСБО, які зазнали окремих змін.

Коротка характеристика щодо зазначених стандартів наведена у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

**Характеристика МСФЗ зі змінами,
що матимуть вплив на діяльність підприємства**

Назва МСФЗ	Характеристика застосування МСФЗ
<i>МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»</i>	відображає результати всіх етапів проекту за фінансовими інструментами; вводить нові вимоги щодо класифікації та оцінки, знецінення та обліку хеджування; застосовується ретроспективно, але надання порівняльної інформації не є обов'язковим
<i>МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами».</i>	передбачає нову модель, що включає п'ять етапів, яка буде застосовуватися щодо виручки за договорами з клієнтами; ретроспективно в повному обсязі або з використанням модифікованого ретроспективного підходу; принципи МСФЗ 15 передбачають більш структурований підхід до оцінки і визнання виручки
<i>МСФЗ 16 «Договори оренди».</i>	встановлює принципи визнання, оцінки, подання та розкриття інформації про оренду і вимагає, щоб орендарі відображали всі договори оренди з використанням єдиної моделі обліку в звіті про фінансовий стан; передбачає два звільнення від визнання для орендарів - щодо оренди активів з низькою вартістю і короткострокової оренди (більше 12 міс.); використання ретроспективного підходу або модифікованого ретроспективного підходу
<i>КТМФЗ 23 «Невизначеності щодо обліку податку на прибуток»</i>	для відображення невизначеностей використовується один методів оцінки (найбільш ймовірної суми або очікуваної вартості), в залежності від того, який з них дозволить з більшою точністю передбачити результат вирішення невизначеності.

Джерело: [11]

Більш детально розглянемо кожен з наведених характеристик.

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». Компанія вирішила почати застосування нового стандарту з дати набрання його чинності і не перераховуватиме порівняльну інформацію. Застосування МСФЗ 9 матиме вплив на класифікацію та оцінку фінансових активів Компанії та на визначення збитків від знецінення фінансових активів, але не матиме впливу на класифікацію та оцінку фінансових зобов'язань Компанії. Компанія не очікує значного впливу нових вимог на свій звіт про фінансовий стан і власний капітал, за винятком можливого впливу застосування вимог до знецінення фінансових активів.

МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами». Компанія прийняла рішення почати застосування нового стандарту з використанням модифікованого ретроспективного підходу з визнанням сумарного впливу першого застосування цього стандарту на дату першого застосування. Компанія буде визнавати сумарний вплив першого застосування МСФЗ 15 як коригування залишку нерозподіленого прибутку (або іншого компонента власного капіталу, відповідно) на початок річного звітного періоду, який включає дату першого застосування. Компанія повинна застосовувати МСФЗ 15 ретроспективно тільки щодо договорів, які не є виконаними договорами на дату першого застосування, тобто на 1 січня 2018 року. На дату складання цієї фінансової звітності Компанія ще не завершила оцінку впливу застосування МСФЗ 15.

МСФЗ 16 «Договори оренди». В даний час Компанія оцінює вплив МСФЗ 16 і планує застосувати новий стандарт на відповідну дату набрання чинності.

Тлумачення КТМФЗ 23 «Невизначеності щодо обліку податку на прибуток». У випадках відсутності ясності щодо вимог податкового законодавства стосовно тієї чи іншої операції або до конкретних обставин основний критерій: чи висока ймовірність того, що податковий орган погодиться з тим трактуванням податкових вимог, яке вибрала компанія.

Якщо відповідь позитивна, то компанія відобразить у фінансовій звітності ту ж суму, що і у податковій звітності і розгляне необхідність розкриття інформації про існування невизначеності. Якщо відповідь негативна, то сума, відображена у фінансовій звітності, буде відрізнятися від суми в податковій декларації, оскільки вона оцінюється з урахуванням наявної невизначеності.

Роз'яснення також вимагає, щоб ті судження і оцінки, які були сформовані компанією, були переглянуті в разі зміни фактів і обставин - наприклад, внаслідок податкової перевірки або дій, вжитих податковими органами, наступних змін податкових правил, або після закінчення терміну,

протягом якого податковий орган має право перевірити правильність обчислення податку.

В даний час Компанія оцінює вплив застосування Тлумачення на фінансову звітність.

Окремо приділимо увагу аналізу *щорічних удосконалень МСФЗ*.

МСБО 12 «Податки на прибуток»: у деяких юрисдикціях сума зобов'язання з податку на прибуток, що сплачується суб'єктом господарювання, залежить від дивідендів, виплачених власникам інструментів капіталу. В поправці до МСБО 12 уточняється, що податкові наслідки (якщо такі є) дивідендів (тобто розподіл прибутку власникам інструментів капіталу пропорційно їх часткам) повинні визнаватися:

- одночасно з визнанням зобов'язання сплатити такі дивіденди; і
- у складі прибутку або збитку, іншого сукупного доходу або звіту про зміни у власному капіталі, в залежності від того, де суб'єкт господарювання в минулому визнавав операції або події, які згенерували накопичений прибуток, з якої виплачуються дивіденди.

МСБО 23 «Витрати на позики»: коли кваліфікований актив, що фінансується за рахунок спеціальних запозичень, стає готовим до використання або продажу, витрати на позики, понесені за спеціальними запозиченнями, більше не можуть бути капіталізовані як частина вартості цього кваліфікованого активу. Але ці запозичення стають частиною пулу позик, запозичених для загальних потреб. Тому з цієї дати ставка, яка застосовується до цих запозичень, включається до визначення ставки капіталізації, яка застосовується до позикових коштів, запозичених для загальних потреб.

Суб'єкти господарювання зобов'язані застосовувати цю поправку лише до витрат на позики, понесених на початок річного звітного періоду, коли поправка вперше застосовується, або після цієї дати.

Нижче наведено перелік стандартів та інтерпретацій, які не будуть мати впливу на фінансову звітність Компанії або на її облікову політику:

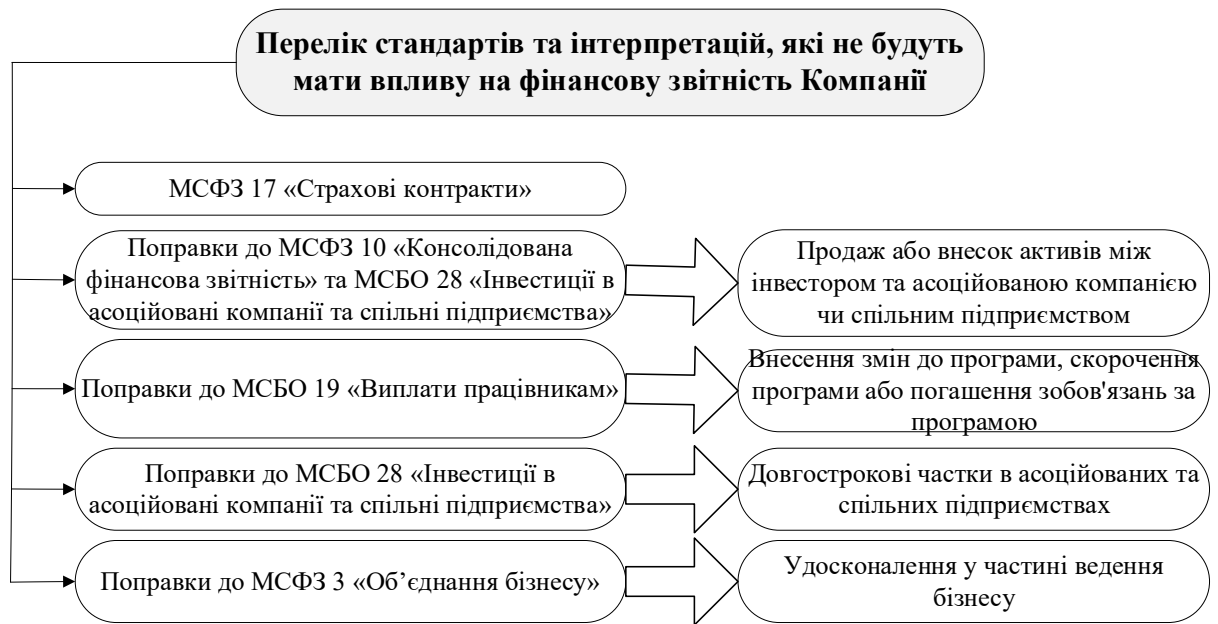

Рис. 2.7. Перелік стандартів та інтерпретацій, які не будуть мати впливу на фінансову діяльність Компанії

Джерело: складено автором на основі[11]

При застосуванні облікової політики Компанії від керівництва вимагається робити судження, оцінки та припущення щодо балансової вартості активів та зобов'язань, які неможливо отримати із інших джерел. Дані оцінки та пов'язані з ними припущення базуються на історичному досвіді та інших факторах, які вважаються важливими. Фактичні результати можуть відрізнятися від таких оцінок.

Дані оцінки та пов'язані з ними припущення переглядаються на постійній основі. Зокрема, за висновками аудиторського звіту варто звернути увагу на наступні суттєві облікові судження.

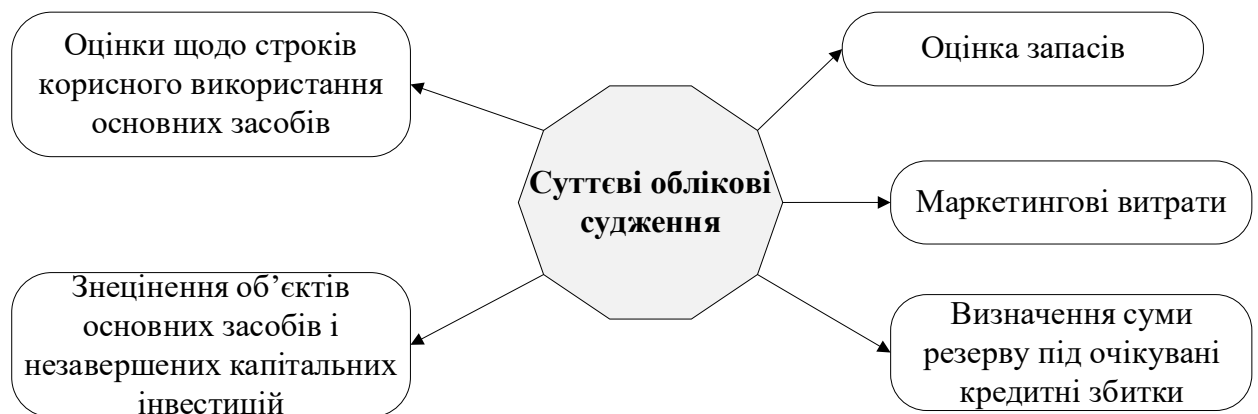

Рис. 2.8. Суттєві облікові судження для підприємства

Джерело: складено автором на основі [11]

Охарактеризуємо нижче наведене:

1) *Маркетингові витрати*: Компанія просуває власну продукцію за допомогою реклами, стимулювання покупців і торгових стимулювань. Ці програми включають, але не обмежені наступним: знижки, дисконти, купони, виплати за презентації в магазинах/торгових закладах. Компанія визнає як витрати послуги з реклами, або в періоді, коли реклама вперше мала місце, або коли витрати були понесені. Стимулювання продажів відображаються як зменшення величини доходів від продажів виходячи з суми, яку повинні заплатити покупці і продавці на кінець періоду. Компанія базує свою оцінку в основному на історичному досвіді використання і виплат.

2) *Оцінки щодо строків корисного використання основних засобів*. Оцінка строку корисного використання об'єкта основних засобів залежить від судження керівництва, яке базується на досвіді роботи з аналогічними активами. При визначенні строку корисного використання активу, керівництво бере до уваги умови очікуваного використання активу, очікуваний строк технічного старіння, фізичний знос та умови роботи, в яких буде експлуатуватися даний актив.

Зміна будь-якої з цих умов або оцінок може в результаті призвести до коригування майбутніх норм амортизації..

3) *Знецінення об'єктів основних засобів і незавершених капітальних інвестицій*. На кожну звітну дату Компанія здійснює оцінку на предмет існування ознак того, чи не стала сума відшкодування основних засобів Компанії нижчою від їхньої балансової вартості. Сума відшкодування являє собою більшу з двох величин: справедливую вартість за вирахуванням витрат на реалізацію активу та вартість використання. Коли виявляється таке зниження, балансова вартість зменшується до суми відшкодування. Сума зменшення відображається у звіті про сукупний дохід того періоду, у якому виявлене таке зменшення. Якщо умови зміняться і керівництво визначить, що вартість активу збільшилась, знецінення буде повністю або частково сторноване.

4) *Визначення суми резерву під очікувані кредитні збитки.* Компанія використовує матрицю оціночних резервів для розрахунку очікуваних кредитних збитків за торговою дебіторською заборгованістю. Ставки оціночних резервів встановлюються залежно від кількості днів прострочення платежу.

В основі розрахунку лежать спостережувані дані виникнення дефолтів в минулих періодах. Компанія буде оновлювати матрицю, щоб скорегувати минулий досвід виникнення кредитних збитків з урахуванням прогнозованої інформації. Наприклад, якщо протягом наступного року очікується погіршення прогнозованих економічних умов (наприклад, ВВП), що може привести до збільшення випадків дефолту в виробничому секторі, історичний рівень дефолту коригується. На кожну звітну дату спостерігаються дані про рівень дефолту в попередніх періодах оновлюються і зміни прогнозних оцінок аналізуються.

Оцінка взаємозв'язку між історичними спостерігаються рівнями дефолту, прогнозованими економічними умовами і очікуваними кредитними збитками є значною розрахунковою оцінкою. величина очікуваних кредитних збитків чутлива до змін в обставинах і прогнозованих економічних умовах. Минулий досвід виникнення кредитних збитків Компанії і прогноз економічних умов також можуть не бути показовими для фактичного дефолту покупця в майбутньому.

5) *Оцінка запасів.* Запаси складаються із товарів, готової продукції та сировини, які відображаються за меншою із двох величин: первісної вартості або чистої вартості реалізації. Під час оцінки чистої вартості реалізації своїх запасів керівництво оцінює чисту вартість реалізації готової продукції на основі різноманітних припущень, включно із поточними ринковими цінами. На кожну звітну дату Компанія здійснює оцінку залишків своїх запасів і, за необхідності, відображає списання запасів до їхньої чистої вартості реалізації. Для цього необхідно робити припущення, пов'язані із майбутнім використанням запасів.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1 Комп'ютеризація облікових та податкових процедур АТ «Житомирський маслозавод»

Комп'ютеризована інформаційна система управління підприємством - це сукупність економіко-математичних методів і моделей, технічних, програмних, технологічних засобів і рішень, а також наявність спеціалістів, призначених для обробки інформації і прийняття управлінських рішень [5].

Важливим напрямом подальшого успішного реформування бухгалтерського та податкового обліку в Україні є повна гармонізація фінансової звітності вітчизняних підприємств з міжнародними стандартами. Прагнення України стати членом ЄС потребує відповідних змін у системах обліку та контролю, а також нормативно-правовому забезпеченні бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Дослідження відображує перенесення більшості акцентів у міжнародній стандартизації аудиту та фінансової звітності із гармонізації на конвергенцію. Відповідно, конвергенцію можна визначити як процес зближення стандартів аудиту та фінансової звітності різних систем шляхом узгодження розробниками даних стандартів єдиних оптимальних методів оцінювання, принципів та розкриття інформації.

Важливо відмітити, що надзвичайно вирішальну роль в цих процесах відіграють сучасні інформаційні системи та комп'ютерні технології, які запроваджуються в системах обліку, оподаткування і аудиту на інтегрованих підходах. В контексті обґрунтованих нами вище змін, а також їх ефективній реалізації важливим елементом виступає підвищення рівня комп'ютеризації облікових, податкових та аудиторських систем. В комп'ютерному варіанті бухгалтерського обліку, оподаткування і аудиту технологія ведення господарських операцій, а також створення реєстрів (які в подальшому

виступають інформаційним забезпеченням аудиту) може проводитися за допомогою наступних компонентів: по-перше, за допомогою проведення бухгалтерського і податкового обліку, по-друге, за допомогою первинних документів, і, по-третє, за допомогою господарських операцій (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Технологічна обробка інформації в інформаційних системах обліку і оподаткування, рекомендована для підвищення рівня якості обліку та аудиту

Джерело: складено на основі [13]

Отже, інформаційні системи присутні в усіх господарських процесах, а також проникли в усі сфери діяльності підприємств. Бухгалтерський та податковий облік на сьогоднішній день потребує комплексної автоматизації. Автоматизація бухгалтерського та податкового обліку діяльності підприємства призвела до зменшення кількості помилок при генерації та заповненні документації об'єкта господарювання, однак з появою автоматизованих інформаційних систем спостерігається поява помилок нових типових у бухгалтерському та податковому обліку діяльності підприємства. Проблемним, в даному випадку, є і те, що помилки, які допущені при

коригуванні чи розробці прикладних інформаційних програм, можуть залишатися непоміченими протягом тривалого часу роботи підприємства.

На вітчизняних підприємствах, які мають статус публічних та приватних акціонерних товариств і великі масштаби виробничо-господарської діяльності, найбільш популярними є інтегровані корпоративні інформаційні системи «Парус», «Галактика», «BAS», SAP R/3 (SAP AG) тощо. Правильне обрання підприємством типу інформаційної системи потребує класифікації таких систем за критерієм комплексності виконуваних функцій і задач на підприємстві [31].

В системі обліку і оподаткування підприємства пропонується виділити декілька зрізів інформації про господарську діяльність підприємства, до яких належить облікова, аналітична, прогнозна й управлінська інформація.

Стаття 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 дозволяє складати відповідні первинні документи в електронній формі, але враховуючи при цьому умови дотримання вимог законодавства про електронний документообіг та електронні документи. Основним нормативом в даній ситуації є Закон України «Про електронний документообіг та електронні документи» від 22.05.2003 р. № 851-IV [9]. Тож, згідно із наведеним законом, під електронним документом в даному контексті є інформація, документ в якому представлена та зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи, при цьому, обов'язкові реквізити генерованого документа.

Таким чином, до переліку обов'язкових реквізитів включаються: дата складання; назва документа (форми); обсяг й зміст господарської операції, одиниця виміру відповідної господарської операції; назва підприємства, від імені якого складено електронний документ; особистий підпис або інші дані, що надають змогу, в даному випадку ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції; посади осіб, відповідальних за правильність оформлення операції та здійснення господарської операції. Електронний документ, згенерований системою, який складено відповідно до

вимог діючого законодавства та містить необхідні усі реквізити, має таку ж, в даній ситуації, юридичну силу, як і документ, складений, в результаті аудиту, у паперовому вигляді. Але, при використанні електронного документу, це лише частина вимог, яких слід дотримуватися для надання легітимності електронному первинному документові.

Завершують генерацію та створення первинного електронного документа накладенням на нього головного реквізиту – підпису чи електронного підпису автора, що в даному випадку прирівняного до підпису власноручного відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги» від 2017 р. № 2155-VIII [10].

Цифровий електронний підпис вважають аналогом «мокрої» печатки або власноручного підпису вповноваженої відповідальної особи, якщо під час підписання цифрового електронного документа дотримані необхідні всі умови, а саме: цифровий електронний підпис підтверджено на основі з використанням посиленого сертифіката довіреного ключа з використанням надійних засобів цифрового підпису; особистий секретний ключ підписувача відповідає аналогічному відкритому ключу, зазначеному в сертифікаті при використанні сучасної технології обміну ключами; під час перевірки обміну ключами використовувався посилений алгоритм сертифікації ключа, чинний на момент накладення цифрового електронного підпису.

Таким чином, підписання згенерованого електронного документа потрібно засвідчити (підтвердити) наявністю відповідного сертифіката цього ключа а також відкритого ключа. Центр сертифікації електронних ключів генерує та видає сертифікат, як, власне, і сам ключ, а також і відкритий. Так от, є затверджена нормативно, процедура дійсності засвідчення цифрового електронного підпису. Урегульовано також порядком засвідчення наявності генерації електронних даних (електронного документа) на певний термін та момент часу. На практиці це означає, що підписання електронного документа повинно відбуватися не лише за допомогою використання спеціального програмного продукту, але й у режимі онлайн трансляції (зазвичай через

використання мережі Інтернет). Окремо звернімо увагу та розглянемо ситуацію з касовою первинкою.

Зважаючи на те, що регулювання порядку та алгоритму її створення є прерогативою НБУ, контролери обережно традиційно надають роз'яснення щодо правомірності генерації та ведення в електронному вигляді наданих даних. Серед іншого, в даній ситуації, установи зобов'язані створювати документи тривалого (більше 10 років) та постійного зберігання у двох формах – електронній та паперовій. Звісно, в даному випадку, на підприємстві дозволено затвердити та розробити окремі регламенти роботи з цифровими електронними документами, характеристик програмних і технічних засобів, специфіки організації діяльності підприємства, що функціонують на підприємстві. Стисло розглянемо послідовний процес роботи з електронною первинною документацією.

По-перше, цифровий електронний документ складають у певному електронному форматі – зазвичай використовують XML-формат. Проблем в даній ситуації, не повинно бути, бо низка офісних програмних продуктів (у т.ч. безкоштовних) підтримують можливість створення цифрових електронних документів у форматі XML-файлів. Щоправда, вони не уніфіковані та не акредитовані, а тому різні програмні продукти їх не завжди підтримують. Тож має бути, в даному випадку спеціалізоване програмне забезпечення, котра може створювати відповідні уніфіковані форми цифрових електронних документів.

По-друге, цифровий електронний документ потрібно підписати – теж за допомогою відповідного спеціального програмного забезпечення.

По-третє, підписання цифрового електронного документа має відбуватися в режимі онлайн із запитом на проставляння мітки часу та відповідних алгоритмів обміну ключами з використанням відкритих мереж. І найголовніше, в даній ситуації: підписаний цифровий електронний документ потрібно направити контрагенту. А контрагент, в свою чергу, повинен мати змогу візуалізувати (відкрити) цей електронний документ і за потреби, в разі

необхідності – поставити свою цифрову підпис. А потім уже імплементувати його до своєї системної програми бухгалтерського обліку підприємства. Виходить, при використанні цифрового електронного документа усе залежить від спеціального програмного забезпечення, яке дозволить використовувати цифровий електронний документ, створений одним програмним продуктом в усіх інших.

Основні етапи роботи з цифровим електронним первинним документом в системах обліку і аудиту можна поділити на: 1. Створення цифрового первинного документа. Причому розробник не тільки має первинки вже готові форми, але й дає змогу, при цьому створити власну відповідну форму. 2. Підписання первинного документа. 3. Відправка контрагенту (як вручну через поштову електронну скриньку, так і засобами самої програми) з підтвердженням про отримання. 4. Отримання від контрагента підписаного первинного електронного документа.

І все виглядає надійно і красиво до тих пір, поки не постає питання щодо уніфікації та стандартизації між різним використовуваним програмним забезпеченням. Адже електронні цифрові підписи надаються різними сертифікаційними автоматизованими центрами генерації ключів, але не все програмне забезпечення підтримує роботу із сертифікаційними центрами. Кожен із розробників спеціального програмного забезпечення зазначає перелік сертифікованих автоматизованих центрів генерації ключів, з якими вони співпрацюють. Окрім цього, розробники програмного забезпечення не надають можливості обміну інформацією між користувачами програмних систем конкурента. Із позиції бізнесу, в даному випадку, це зрозуміло: кожен хоче, в свою чергу набрати якомога більше клієнтів, а в ідеалі – монополізувати ринок таких наданих послуг.

Таким чином, не вигідно розроблювати уніфіковане програмне забезпечення, надаючи можливість, в даній ситуації, конкурентам відібрати клієнта, який передусім зорієнтований на цінову політику. До того ж це «прив'язує» клієнта бізнесу до розробника програмного забезпечення та не дає

змоги перейти клієнтові до конкурента. Адже базу даних складених цифрових електронних документів однією програмною системою неможливо імпортувати в програмну систему іншого розробника. Таким чином, у результаті виникає низка спеціальних програмних продуктів, які можуть працювати з електронними первинними документами, лише якщо контрагент використовує також ж програмне забезпечення. А деякі програмні продукти навіть обміну із «собі подібними» не підтримують сумірність даних. Мабуть, на теперішній час, це поки що найбільші мінуси, які стримують розвиток та запровадження цифрового електронного документообігу.

3.2. Удосконалення організаційних аспектів облікової політики АТ «Житомирський маслозавод»

Реформуванням системи бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності надає АТ «Житомирський маслозавод» більше самостійності в організації бухгалтерського обліку та виборі способів і методів ведення бухгалтерського обліку та, відповідно, форм звітності. Така самостійність реалізується шляхом формування облікової політики підприємства. Якщо держава не встановлює спосіб ведення обліку з конкретного питання, то при формуванні облікової політики АТ «Житомирський маслозавод» самостійно розробляє відповідний спосіб, виходячи з діючих положень чинного законодавства. На рівні підприємства не виникає ніяких протиріч щодо розуміння облікової політики як складової організації бухгалтерського обліку. Проблема виникає лише тоді, коли облікову політику розглядають на загальнодержавному рівні.

Отже, облікова політика на державному рівні має обов'язковий характер, тут формуються загальні засади бухгалтерського обліку, створюється його законодавча база, окреслюються межі, в яких власники кожного конкретного підприємства формують свою власну політику – облікову політику підприємства. Ступінь свободи АТ «Житомирський

маслозавод» у формуванні облікової політики законодавчо обмежений державною регламентацією бухгалтерського обліку, котра представлена переліком методик та облікових процедур, серед яких є допустимі альтернативні варіанти. Вона визначається можливістю вибору конкретних способів оцінки, калькуляції, складу бухгалтерських рахунків тощо. Облікова політика підприємств цілковито залежить від державної політики. Необхідно зазначити, що МСФЗ 1 дозволяє зміну облікової політики тільки в разі прийняття нового стандарту або внесення змін до чинних, а також з метою підвищення інформативності фінансової звітності.

Дана вимога обґрунтовується тим, що «стабільна» облікова політика дозволяє порівнювати фінансову звітність за різні періоди. На основі вище проведеного дослідження, можна стверджувати, що облікова політика – це сукупність правил, прийомів та обліково-аналітичних процедур щодо відображення у системі бухгалтерського обліку фактів господарської діяльності підприємств з метою забезпечення якісною обліково-аналітичною інформаційною базою систему управління та складання фінансової звітності. Головною метою формування облікової політики АТ «Житомирський маслозавод» є вибір найкращих методів і процедур ведення бухгалтерського обліку, що сприятимуть достовірному відображенню фінансового стану і результатів діяльності підприємства та підвищенню якості обліково-аналітичного інформаційного забезпечення складання звітності.

Оскільки кінцевим продуктом застосування облікової політики в практиці АТ «Житомирський маслозавод», як і кожного підприємства, є складання і подання фінансової звітності, яка є основою облікової інформації, що виходить з системи бухгалтерського обліку. Окрім того, облікова політика має за мету не тільки складання та подання звітності, а й формування достовірної та повної облікової інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. Основним завданням формування облікової політики є високий рівень її ефективності з метою прийняття управлінських рішень підприємством. Рівень ефективності облікової політики науковці визначають

відносно суб'єктів та об'єктів системи бухгалтерського обліку. Тобто облікова політика залежить від ефективності її формування керівництвом АТ «Житомирський маслозавод».

Тому вважаємо, що облікова політика АТ «Житомирський маслозавод» ставить перед собою наступні завдання: визначати методи і принципи ведення бухгалтерського обліку з врахуванням їх впливу на суми визнаних витрат або доходів, фінансові результати; забезпечувати повне відображення в бухгалтерському обліку всіх господарських фактів діяльності, достовірне визначення фінансового результату діяльності АТ «Житомирський маслозавод»; забезпечувати правильне оформлення та подання звітності, відповідність її даних даним синтетичного та аналітичного обліку; забезпечувати повною і достовірною обліковою інформацією систему управління.

Складовими аспектами облікової політики в Україні є: теоретичні засади бухгалтерського обліку – базуються на загальнонаукових основах бухгалтерського обліку та основних законодавчих актах, що регулюють діяльність в цій сфері; також включають в себе основні принципи, дотримання яких є основою відображення в обліку господарських операцій; методика – це сукупність методів та критеріїв оцінки, що регламентують облік основних засобів та малоцінних необоротних активів, запасів, фінансових інвестицій, розрахунків, забезпечень, доходів та витрат; практика – включає в себе безпосереднє ведення обліку на вище перерахованих ділянках шляхом реєстрації в первинних документах та їх обробки; відображення господарських операцій згідно діючого плану рахунків; узагальнення інформації в облікових регістрах обраної форми обліку; організація внутрішнього контролю та взаємодії бухгалтерії з іншими службами господарюючого суб'єкта.

Сутність облікової політики вимагає роз'яснення теоретичного аспекту її формування через уточнення її складових елементів і практичного – через методологію її формування та організацію для підвищення ефективності

функціонування системи управління. Облікова політика підприємства охоплює визначення організаційних, методологічних та технічних елементів організації обліку, формуючи у підсумку наказ про облікову політику, не враховуючи запитів управлінської системи [18].

На нашу думку, облікова політика повинна формуватися під потреби управління, в іншому випадку її цінність знижується і облікова інформація не відповідатиме поставленим вимогам, а, отже, рішення прийняте на її основі неефективне. Тому, сукупність технічних, організаційних та методологічних елементів облікової політики не дасть можливість вирішувати запити управлінської системи і досягати поставлених цілей у довгостроковому періоді. Відповідно запропонований управлінський рівень в обліковій політиці забезпечить ефективність функціонування не тільки системи бухгалтерського обліку, а й підприємства загалом, який повинен бути первинний рівнем у формуванні облікової політики з метою забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень. На основі проведених досліджень організації системи бухгалтерського обліку можна підсумувати вище викладені теоретичні підходи до вибору і формування облікової політики підприємства.

Отже, метою регулювання фінансової звітності є забезпечення доступу всіх заінтересованих користувачів до інформації звітності, яка дає об'єктивну картину фінансового становища і діяльності суб'єкта господарювання. Фінансова звітність має відображати наростаючим підсумком майнове та фінансове становище підприємства, результати господарської діяльності за звітний період (місяць, квартал, рік) і ґрунтуватися на даних синтетичного і аналітичного обліку.

Особливістю фінансової звітності є відсутність у ній будь-яких планових та нормативних показників. Дані вступного балансу мають відповідати даним затвердженого заключного балансу за період, що передує звітному, розбіжності повинні бути пояснені. Зміни даних бухгалтерської звітності внаслідок їх перекручення, що належать як до поточного, так і до минулого року (після затвердження цієї звітності), проводяться у тому звітному періоді,

в якому були виявлені перекручення. На нашу думку, сформована структура наказу про облікову політику підвищить рівень якості облікової інформаційної бази для системи управління сільськогосподарськими підприємствами та рівень ефективності прийнятих на основі консолідованої обліково-аналітичної інформації управлінських рішень, а також забезпечить вищий рівень організації системи бухгалтерського обліку, інформаційних процесів. Первинною ланкою повинен бути управлінський рівень, на основі якого і буде сформовано технічний, методологічний та організаційний рівні [39].

Отже, можна стверджувати, що формування облікової політики залежить від системи бухгалтерського обліку, і включає в себе сукупність принципів, методів, прийомів і процедур складання звітності як результату діяльності і функціонування підприємства. Головною метою формування облікової політики є підвищення ефективності системи управління за рахунок високої якості консолідованої обліково-аналітичної інформації.

Отже, структура облікової політики визначається через чотири основні рівні: управлінський – запити системи управління у розрізі фінансових і нефінансових показників, прогнозних стратегічних показників, бюджетування та контролю за ресурсами; технічний – включає визначення первинних документів, облікових реєстрів, розробку робочого плану рахунків; методологічний – визначення форм, методів і способів ведення бухгалтерського, управлінського та податкового обліку на підприємстві; організаційний – розподіл обов’язків між працівниками, відповідальними за ведення бухгалтерського обліку [7].

В результаті формування облікової політики за такою структурою визначено складові наказу про облікову політику, що дасть змогу організувати процес ведення бухгалтерського обліку якісніше та ефективніше для системи управління. Метою такої звітності є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, які покладаються на неї, як на основне джерело фінансової інформації під час прийняття економічних рішень. Компоненти фінансової звітності відображають різні аспекти одних і тих же

господарських операцій за звітний період, відповідну інформації попередніх звітних періодів, та розкриття особливої помітки та її змін, що робить можливим ретроспективний та перспективний аналіз діяльності підприємства.

Під час складання фінансової звітності АТ «Житомирський маслозавод» повинен завжди враховуватись фактор імовірності надходження чи втрати економічних вигод. Адже ситуація на ринку стрімко змінюється і на росту балансу вина може оцінюватись іншим чином, ніж на момент здійснення господарської операції. Фінансова звітність АТ «Житомирський маслозавод» повинна надати дохідливу, доречну, достовірну та зіставну інформацію щодо фінансового стану, результатів діяльності підприємства, руху його грошових коштів, змін у власному капіталу.

Для досягнення дохідливості інформації, припускається, що користувачі мають певний рівень знань і прагнуть уважно вивчити надану інформацію. Проте можлива складність розуміння інформації, яка необхідна для прийняття економічних рішень користувачами. Доречність інформації характеризується її впливом на прийняття рішень користувачами та своєчасністю.

На прийняття рішень користувачами впливає лише суттєва інформація. Суттєвість – те точка інформації, яка потрапляє до фінансової звітності, або рівень точності такої інформації. Ця точка може бути визначена як на підставі 64 кількісних, так і якісних факторів. Найпростішим прикладом застосування кількісного обмеження суттєвості є складання фінансової звітності у тис. грн. з одним знаком після коми. У цьому випадку суми, які становлять тисячі гривень, у ній відображені не будуть.

Суттєвість також розглядається в контексті групування статей фінансових звітів: кожна суттєва стаття розкривається окремо, а несуттєві можуть бути об'єднанні, виходячи з їх економічного змісту чи функції. Тут перевага надається якісним факторам. Фінансова звітність повинна бути підготовлена та надана користувачам у певні терміни, які визначаються чинним законодавством. У разі надмірної затримки під час надання звітної інформації, вона може втратити свою доречність. Дані фінансової звітності є

основою не лише для оцінки результатів звітного періоду, але і для їх прогнозування.

Так, інформація щодо фінансового стану та результатів діяльності часто використовується як основа для прогнозування майбутнього фінансового стану, результатів діяльності, спрямованості підприємства вчасно виконати своє податкове зобов'язання, вчасно сплатити дивіденди тощо. Аналогічні потреби користувачів задовольняються завдяки відповідній структурі фінансових звітів, наданню зіставної інформації за звітний та попередній періоди. Корисною для користувачів може бути достовірна інформація. Достовірність досягається шляхом виключення помилок та необ'єктивних (упереджених) суджень. Як правило керівництво підприємства намагається так надати інформацію, щоб результати діяльності виглядали найпривабливіше для інвестора або кредитора. З цією метою може бути завищений фінансовий результат або вартість активів тощо.

Головною метою формування облікової політики є підвищення ефективності системи управління за рахунок високої якості консолідованої обліково-аналітичної інформації. Отже, структура облікової політики визначається через чотири основні рівні: управлінський – запити системи управління у розрізі фінансових і нефінансових показників, прогнозних стратегічних показників, бюджетування та контролю за ресурсами; технічний – включає визначення первинних документів, облікових реєстрів, розробку робочого плану рахунків; методологічний – визначення форм, методів і способів ведення бухгалтерського, управлінського та податкового обліку на підприємстві; організаційний – розподіл обов'язків між працівниками, відповідальними за ведення бухгалтерського обліку. В результаті формування облікової політики за такою структурою визначено складові наказу про облікову політику, що дасть змогу організувати процес ведення бухгалтерського обліку якісніше та ефективніше для системи управління.

3.3. Зарубіжний досвід і удосконалення облікової та податкової політики на підприємствах України

Облікова політика ніколи не втрачає своєї актуальності, а тому в чинному законодавстві склалися різні підходи до облікової політики. Очевидно, що політика конкретної країни впливає на облікову політику підприємств, за винятком наявності централізованої бухгалтерії - облікової політики на підприємстві немає (як у колишньому СРСР).

У зарубіжній практиці існує три форми облікової політики:

1. Незаконна - це є облікова політика, яка використовує заборонені законом методи, наприклад впровадження різноманітних схем ухилення від сплати податків та свідоме спотворення даних бухгалтерського обліку та податкової звітності.

2. Напівлегальна облікова політика, основою якої є застосування відмінностей у чинному податковому і бухгалтерському законодавстві.

3. Правова облікова політика – це облікова політика, яка складається з методів ведення бухгалтерського обліку, що діють відповідно до норм чинного податкового та бухгалтерського законодавства.

Організації облікової політики підприємств притаманні напівюридичні та правові форми з метою кращого управління податковими платежами. Хоча напівлегальна форма облікової політики є предметом дискусій та досліджень через недоліки розробки проектів чинного законодавства.

Наприклад, в США прийнята концепція, згідно з якою бухгалтерський облік необхідний для розрахунку фінансових результатів господарської діяльності окремого підприємства. Засоби цього розрахунку можуть бути різними. З одного боку, бухгалтер на підставі вказівок керівництва щодо формування очікуваного розміру прибутку обирає спеціальні інструменти для його розрахунку. Але ці методичні засоби затверджуються керівництвом підприємства за поданням головного бухгалтера або фінансового директора.

Особливістю бухгалтерського обліку в США є те, що компанія звертається до таких методів обліку, які можуть суттєво змінити фінансовий

результат, зазначений у звітах, а також допомогти користувачам інформації прийняти правильні рішення. Будь-яка перевірка, яка не враховує послідовність облікових дій. У нашій країні компанія повинна показувати свої облікові рішення, якщо має можливість обрати альтернативні методи обліку, навіть якщо це призводить до зміни показників звітності.

У заявах вказується, що існують протиріччя із законодавством про бухгалтерський облік, але реальне застосування такої можливості на практиці не реалізовано через те, що такі відхилення необхідно погоджувати з державними органами, а чіткий порядок цього ще не визначено.

Підприємство одразу після створення визначає облікову політику, відповідно до якої обирає принципи оцінки та метод обліку своїх активів, капіталу та зобов'язань, передбачені та дозволені податковим законодавством.

Дослідження зарубіжного досвіду у сфері бухгалтерського обліку показали, що прийняття наказу про облікову політику є запорукою успіху облікового процесу. Цей наказ про облікову політику включає всі аспекти ведення бухгалтерського обліку, а також ті, що не врегульовані чинною нормативно-правовою базою або є неоднозначність у її виборі. Цей документ спрямований на гармонізацію в бухгалтерському обліку, тобто в обхід різноманітних питань, і містить основні моменти, що стосуються сфери оподаткування підприємств [31].

Ми пропонуємо наступні рішення проблем, які виникають при створенні облікової політики для організацій і національних підприємств в Україні:

1. Формування концепції бухгалтерського обліку в Україні на основі міжнародних та місцевих стандартів, представленої у вигляді багаторівневої структури, та включає:

- на мікроекономічному рівні - виробничі системи (підприємства, торгові об'єднання, підприємства тощо);
- на макроекономічному рівні - національні економічні галузеві системи, фінансово-промислові системи;

- На глобальному рівні - транснаціональні міжнародні економічні, фінансові та промислові системи. Уніфіковані правила бухгалтерського обліку діють на міжнародному та державному рівнях, поєднуючи державне регулювання на засадах ринкової економіки. Також враховуються деталі кожної галузі.

2. Необхідність лояльно-неупередженого підходу до ведення бухгалтерського обліку обумовлена можливістю кількох альтернативних способів організації обліку в ряді галузей господарської діяльності.

3. Підходи до вибору складу та логіки ведення бухгалтерського обліку, методики оцінки активів та врахування їх у калькулюванні собівартості, а саме це заважає процедурам порівняння та тлумаченню фінансової звітності контролюючими органами. Фінансова звітність має бути зрозумілою і контролюючим органам, і аудиторським фірмам, і консалтинговим фірмам, і науково-дослідним інститутам, які зможуть проводити аналізи підприємств не лише одного виду господарської діяльності, а й різних видів, до того ж зарубіжних.

4. Для успішного функціонування підприємств в умовах вільних, а часом і нелегальних ринкових відносин, які характеризуються нестабільністю товарного обміну, вирішальну роль відіграє успішно проведений на даному сегменті ринку маркетинг.

5. Розвиток ринково-орієнтованого середовища призводить до збільшення кількості користувачів фінансової інформації.

Безперечно, великий інтерес до даних аналітичного обліку є найважливішою метою надання прозорості, коректної та своєчасної інформації вкладникам та будь-яким регуляторам.

Основні методи організації бухгалтерського обліку господарської діяльності організацій, які ми пропонуємо, наведені на рисунку. 3.2.

Рис. 3.2. Основні напрямки організації бухгалтерського обліку господарської діяльності на підприємстві

Складено на основі [39]

Організація руху носіїв облікової інформації, облікова номенклатура, забезпечення облікового процесу, підбір носіїв інформації та запис на них інформації, злагоджена робота бухгалтерії – це провідні курси з організації обліку господарської діяльності на підприємствах.

Кожна організація в рамках своєї облікової політики повинна мати наказ щодо ведення бухгалтерського обліку, а з цього випливає, що першочерговим завданням є прийняття на певному рівні нормативних актів, які регулюють усі системні проблеми ведення бухгалтерського обліку в даній установі [25].

На мою думку вирішено, що конкретні пропозиції допоможуть узгодити облікову і податкову політику:

- врегулювання законодавчої та нормативної бази;
- деталізація змісту законів, з'ясування способів їх використання в практичній діяльності, виділення позитивних і негативних моментів у структурі облікової політики.
- затвердження чітких умов розробки наказу про облікову політику на державному рівні;
- розроблення Міністерством фінансів України типової форми наказу про облікову політику з уточненням пунктів, які він повинен містити;

- затвердження строків та послідовності можливих змін до питань облікової політики тощо.

Дуже важливими є теоретичні основи та практичні поради щодо вдосконалення питання щодо облікової політики підприємства.

При цьому складові облікової оцінки не повинні бути змінними, а саме: ліквідаційна вартість основних засобів, нормальна потужність підприємства, строк корисного використання необоротних активів, тривалість операційного циклу тощо.

Обраний метод ведення бухгалтерського обліку є найскладнішим завданням при створенні наказу про облікову політику в контексті економічно обґрунтованих фінансових показників та досягнення стратегічних і тактичних бізнес-цілей. Однак цей вибір не повинен бути формальним. Вибрані складові облікової політики мають бути обдумані з урахуванням можливостей її застосування до конкретних об'єктів, з урахуванням їх переваг і недоліків, специфіки діяльності підприємства.

В ринкових умовах провадження господарської діяльності основними засадами вдосконалення нормативно-правової бази облікової політики є удосконалення формування та затвердження національних М(С)БО в обліковій політиці, а також розробка системних вказівок щодо формування облікової політики суб'єктів господарювання, які містять особливості діяльності з того чи іншого виду господарської діяльності.

Отже, схвалення наведених пропозицій дасть правильний напрямок організаційно-правовим основам фінансового обліку, зокрема обліковій політиці, підніме на найвищий рівень успішність управління на мікрорівні – в організації, і на макрорівні – економіки країни в цілому для отримання відповідних даних для менеджерів.

Джерелом удосконалення системи бухгалтерського обліку на підприємствах України є вдосконалення функцій, які виконують підрозділи, бухгалтерії, керівники, аудитори, економісти та фінансисти, шляхом перерозподілу або об'єднання додаткових завдань і повноважень. Моделі

трудової мотивації та сприяння ефективному застосуванню інструментів облікової політики та підвищення рівня регулювання бухгалтерського обліку на українських підприємствах, особливу увагу слід приділити також формуванню моделей трудової мотивації та якісному підвищенню рівня професійних якостей працівників. співробітників, комфортний соціальний супровід бухгалтерського персоналу.

Безумовно, слід переглянути функціональну роль облікової політики. І тільки адміністративний характер облікової політики має користь, оскільки вона цілком здатна стимулювати господарську діяльність. Професійні бухгалтери у своїй роботі дотримуються не тільки основних принципів бухгалтерського обліку, а й беруть активну участь у формуванні стратегії управління.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку та податкової політики підприємства, зробимо ряд висновків.

По-перше, поняття «податкова політика» та «облікова політика» у їх змістовній сутності дає змогу співставити відповідні сутнісні характеристики та обґрунтувати взаємозалежність даних категорій, а також визначити єдині принципи в контексті системи управління з метою подальшого формування політики податкового менеджменту та забезпечення дієвості облікового механізму.

По-друге, виявлено, що організація бухгалтерського обліку являє собою комплексне поняття щодо сукупності дій для створення та удосконалення системи обліку, що включає поєднання нормативно-правових, методичних, а також технічних та організаційних елементів за конкретно визначених умов. На організацію обліку впливають об'єктивні та суб'єктивні фактори, що визначають передумови раціональної організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

По-третє, об'єкт дослідження є ПАТ «Житомирський маслозавод» – найбільший виробник морозива в Україні – використовує лінійно-функціональну структуру управління з відповідним ієрархічним розподілом процесу управління за функціями. Наявність чистого прибутку за досліджуваний період є позитивним явищем, яке вказує на те, що АТ «Житомирський маслозавод» працює ефективно, водночас його зниження у 2021 році доводить про потребу застосування певних підходів до облікової та податкової політики.

По-четверте, при застосуванні облікової політики АТ «Житомирський маслозавод» від керівництва вимагається робити судження, оцінки та припущення щодо балансової вартості активів та зобов'язань, що неможливо отримати із інших джерел. Дані оцінки та пов'язані з ними припущення переглядаються на постійній основі. За висновками аудиторського звіту звертається увага на такі суттєві облікові судження: маркетингові витрати;

оцінки щодо строків корисного використання основних засобів; знецінення об'єктів основних засобів і незавершених капітальних інвестицій; визначення суми резерву під очікувані кредитні збитки; оцінка запасів.

По-п'яте, доведено недоцільність розробки уніфікованого програмного забезпечення, надаючи можливість, в даній ситуації, конкурентам відібрати клієнта, який передусім зорієнтований на цінову політику. До того ж це «прив'язує» клієнта бізнесу до розробника програмного забезпечення та не дає змоги перейти клієнтові до конкурента. Адже базу даних складених цифрових електронних документів однією програмною системою неможливо імпортувати в програмну систему іншого розробника. Таким чином, у результаті виникає низка спеціальних програмних продуктів, які можуть працювати з електронними первинними документами, лише якщо контрагент використовує також ж програмне забезпечення. Деякі програмні продукти навіть обміну із «собі подібними» не підтримують сумірність даних. Мабуть, на теперішній час, це поки що найбільші мінуси, які стримують розвиток та запровадження цифрового електронного документообігу.

По-шосте, облікова політика АТ «Житомирський маслозавод» ставить перед собою завдання: визначати методи та принципи ведення бухгалтерського обліку з врахуванням їх впливу на суми визнаних витрат або доходів, а також фінансові результати; забезпечувати повне відображення в бухгалтерському обліку всіх господарських фактів діяльності, достовірне визначення фінансового результату діяльності АТ «Житомирський маслозавод»; забезпечувати правильне оформлення та подання звітності, відповідність її даних даним синтетичного та аналітичного обліку; забезпечувати повною та достовірною обліковою інформацією систему управління.

В ринкових умовах провадження господарської діяльності основними засадами вдосконалення нормативно-правової бази облікової політики є удосконалення формування та затвердження національних М(С)БО в обліковій політиці, а також розробка системних вказівок щодо формування

облікової політики суб'єктів господарювання, які містять особливості діяльності з того чи іншого виду господарської діяльності.

Отже, схвалення наведених пропозицій дасть правильний напрямок організаційно-правовим основам фінансового обліку, зокрема обліковій політиці, підніме на найвищий рівень успішність управління на мікрорівні – в організації, і на макрорівні – економіки країни в цілому для отримання відповідних даних для менеджерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Береза С.Л. Облікова політика в системі податкового обліку як елемент оптимізації оподаткування. Вісник ЖДТУ. 2007. № 2 (40). С. 6–14.
2. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: підручник Житомир: Рута, 2006. 528 с.
3. Войналович О.П. Організація бухгалтерського обліку: теоретико-методичні засади: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня . канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит». Національний аграрний університет. Київ, 2006. 21 с.
4. Городянська Л. Особливості технічного забезпечення системи бухгалтерського обліку 2009. №10. С. 17-22.
5. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах. Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2008. 368 с., с.28-35.
6. Дема Д.І., Шевчук І.В., Мартинюк Г.П. Податковий менеджмент : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2017. С. 256.
7. Євдокимов В.В. Концепція інтегрованої системи бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація: автореферат дис. ... д-ра. екон. наук : 08.00.09. Житомир. 2011. 39с.
8. Загальні вимоги до фінансової звітності: НП(С)БО 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
9. Закон України «Про електронний документообіг та електронні документи» від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
10. Закон України «Про електронні довірчі послуги» 2155-VIII від 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n534>
11. Звіт незалежного аудитора. URL: http://www.ztm.ho.ua/files/Audit_Fin_KONS_za_2019.pdf
12. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: історія, теорія, перспективи [наук. вид]. Житомир: АСА, 2001. 416 с.

13. Ізмайлов Я.О., Овдіна Н.О., Бошко А.О. Вплив комп'ютеризованих інформаційних систем бухгалтерського обліку на формування обліково-аналітичної інформації, прогнозування і прийняття управлінських рішень. Бухгалтерський облік і аудит. 2017. № 5. С. 19-32.
14. Качмар О.В. Теоретичні основи організації бухгалтерського Ефективна економіка № 9, 2014.
15. Клевець В. Облікова політика підприємства: фінансовий, управлінський та податковий аспекти. Аграрна економіка. 2013. Т. 6. № 3–4. С. 38–42.
16. Коробова Н.М. Організація бухгалтерського обліку в аграрних підприємствах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня . канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит (за видами економічної діяльності)» Н.М. Коробова, Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2011. 24 с.
17. Кравченко І.Ю. Управління податковими платежами підприємства: теоретичний аспект. 2009. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/2710/1/14.pdf>.
18. Кузь В.І. Принципи та завдання організації бухгалтерського обліку в стратегічному вимірі. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2013. Вип.2 (26). С.187-195
19. Кузьменко Г.І. Облікова політика підприємства як один з інструментів оптимізації оподаткування. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2010. Вип. 18 (2). С. 123–129.
20. Кундря-Висоцька О. П. Організація обліку: навч. посіб. / О. П. Кундря-Висоцька. К : Алерта, 2007. 223 с.
21. Лень В. С. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. / В. С. Лень. К.: ЦУЛ, 2006. 696 с.
22. Лучко М.Р., Адамик М.Р. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 252 с.

23. Маргулис А. Ш. Бухгалтерский учет в отраслях народного хозяйства. М. Финансы, 1973. 456 с.
24. Микитенко Т.В. Облікова податкова політика, її формування й удосконалення. Вісник ЖДТУ. 2003. № 4 (26). С. 156–158.
25. Облікова політика і звітність. Навч. Посібник / М.С.Пушкар. Тернопіль: Карт-бланш, 2013. 141 с
26. Обліково-податкова політика підприємств. Головбух. 2015. URL : <https://www.golovbukh.ua/article/6248-qqq-15-m2-17-02-2015-oblkovo-podatкова-politika-pdprimstv>.
27. Окрема фінансова звітність АТ «Житомирський маслозавод». URL: http://www.ztm.ho.ua/files/FinZvit_2018.pdf
28. Островерха Р. Е. Організація обліку: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. К. : «Центр учбової літератури», 2012. 568 с.
29. Офіційний сайт АТ «Житомирський маслозавод». URL: <https://rud.ua/>
30. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
31. Свірко С.В. Облік та оподаткування в умовах інвестиційно-інноваційного розвитку, цифровізації та глобалізації економічних відносин. Монографія. Київ: Вадекс, 2021. 408 с.
32. Сльозко Т.М. Організація обліку: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
33. Сопко В.В. Бухгалтерський облік на підприємстві. К.: Техніка, 2006. 560 с.
34. Сухарева Л.О., Сухарев П.М., Глущенко Я.І. Податкове планування в системі управління підприємством: монографія. Донецьк : ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2006. С. 209.
35. Терещенко Л.О. Матієнко-Зубенко І.І. Інформаційні системи і технології в обліку: Підручник. К.: КНЕУ, 2008. 592 с.
36. Чорна Л., Семенюта В. Особливості формування облікової політики

в умовах реформування бухгалтерського обліку. Матеріали Всеукраїнської студентської конференції «Облік і аудит : теорія, практика, перспективи», 25–26 травня 2001 р. Мелітополь, 2001. С. 33–34.

37. Шмигель А. Д. Организация бухгалтерского учета и оперативного экономического контроля на промышленном предприятии. К.: изд. Отдел Киевского ин-та нар. хоз. им. Д.С. Коротченко, 1973. 268 с.

38. Щиборщ К. Об основных аспектах учетной политики российских предприятий. Аудитор. 1999. № 9. С. 3–9.

39. Щирба М. Принципи та етапи облікової політики підприємства. Світ фінансів. 2007. № 4. С. 135–143.

40. Skalik M. Synergy accounting in the age of digital economy and globalization. Scientific Journal of Polonia University. 2019. 32(2019) № 1. P. 53-59. Retrieved from: URL: <https://doi.org/10.23856/3206>

Відгук керівника випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи
Маленчук Юлії Миколаївни
на тему: «Облік та податкова політика підприємств»

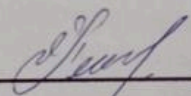
Питання облікової та податкової політики на підприємстві є одним з центральних при веденні підприємницької діяльності, адже від нього залежить ліквідність підприємства та проведення необхідних соціальних виплат. Зазначене обґрунтовує актуальність обраної тематики та проведеного дослідження.

У роботі здійснено обґрунтування теоретичних аспектів організації обліку та наведено практичні засади реалізації облікової та податкової політик підприємства. У роботі на достатньому рівні проведено аналіз діяльності, зокрема фінансово-господарської та майнового стану АТ «Житомирський маслозавод». На підставі цього запропоновано відповідні шляхи удосконалення облікової та податкової політик шляхом комп'ютеризації облікових та податкових процедур, а також покращення окремих організаційних аспектів досліджуваного питання.

Робота відповідає методичним вимогам, містить актуальні джерела та статичну інформацію.

Робота рекомендована до захисту з оцінкою «добре».

Керівник випускної
кваліфікаційної (дипломної)
роботи

(підпис, дата)

Лекарь С.І.
ПІБ керівника

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу

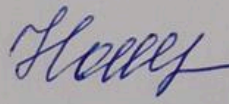
Випускна кваліфікаційна (дипломна) робота здобувача вищої освіти

Маленчук Ю.М.

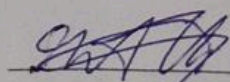
(прізвище, ініціали)

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «10» 01.2023 № 10 допущена/не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри
фіскального адміністрування

(підпис) Іванишина О.С.

Гарант освітньо-професійної
програми

(підпис)

Ізмайлов Я.О.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувача вищої освіти Державного податкового університету
спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ОПП «Податкове консультування»

Маленчук Юлії Миколаївни

на тему: „Облік та податкова політика підприємств”

Актуальність теми. Важливими рішеннями, які приймаються керівництвом організації, є складання та затвердження облікової політики для податкового обліку. При формуванні облікової політики для цілей оподаткування потрібно виходити з того, що правильно сформована облікова політика може допомогти у вирішенні такої важливої задачі для організації, як оптимізація оподаткування. Мистецтво формування облікової політики полягає у виборі оптимальних для даної організації способів обліку, що дозволяють на законній підставі знизити податкове навантаження.

Наукова новизна. У дипломній роботі автором досліджено особливості облікової та податкової політики підприємств. Елементи наукової новизни отриманих результатів проявляються в обґрунтуванні нових підходів та пропозицій до облікової та податкової політики підприємств.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу. Студентом визначено методичні засади та проблеми обліку і оподаткування. Розкрито організаційно-правові засади Наказу про облікову політику підприємств. Проаналізовано методологічні аспекти облікової політики для цілей оподаткування. Проаналізовано формування облікової політики підприємства для умов оподаткування. Проведено аналіз облікової політики, як інструмента оптимізації оподаткування на підприємстві; Охарактеризовано зарубіжний досвід, сучасні проблеми та шляхи підвищення облікової політики підприємства в контексті оподаткування.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі підприємства, установи, організації, органів ДПС України.

Запропоновані студентом заходи по вдосконаленню організаційно-методичних засад формування облікової та податкової політики для підвищення ефективності управління діяльністю підприємства є практично значимими для підприємств України.

Наявність недоліків. До недоліків роботи слід віднести значну кількість громіздкого табличного матеріалу та рисунків в основній частині і додатках.

Загальний висновок і оцінка роботи. В цілому, дипломна робота демонструє належний рівень теоретичної та практичної підготовки її автора за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр», оволодіння ним сучасними прийомами і методами оподаткування, а також свідчить про здатність до самостійної професійної діяльності за обраним фахом.

Рецензент:

д.е.н., професор,
професор кафедри
обліку і аудиту

Національного університету водного господарства та природокористування

О.О. Осадча

Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра фіскального адміністрування

ДОВІДКА
про перевірку кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

П. І. Б. автора роботи

Маленчук Юлія Миколаївна

Курс/група _____ ОМПЗ-21-1

Тема кваліфікаційної роботи

Облік та податкова політика підприємств

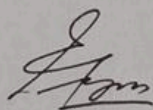
П. І. Б. наукового керівника

Лекарь С.І.

Дата захисту 10.02.2023 р.

За результатом перевірки оригінальний текст у роботі становить 89,5 %.
Відсоток схожості (складається з правомірних запозичень (посилання, цитування) і неправомірних запозичень (пояснення щодо відсотку тексту, який не є оригінальним (н/д, стаття або інші роботи автора, які є у базі, але вони не зазначені в літературних джерелах) 10,5 %, цитат 0,02 %.

Відповідальна особа

М. Яруш